PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XXI. Št. 207 (6185) | TRST, sreda 1. septembra 1965

NI VEČ UPANJA, DA BI NAŠLI ŠE KOGA ŽIVEGA PO KATASTROFI V DOLINI SAAS

Pod ogromno gmoto ledu in skalovja zgubilo življenje okoli sto delavcev

Številne skupine še vedno neprestano iščejo v ledenem grobu pokopana trupla - Še vedno nevarnost, da se utržejo novi bloki ledu - Med žrtvami je največ italijanskih delavcev - Storchi dopotoval v Švico

SAAS ALMAGEL, 31. — Pod ogromno gmoto ledu in skalovja, ki je včeraj popoldne pridrvela z ledenika Allalin v Švici, so do danes zjutraj ob 6. uri našli samo šest trupel. Še vedno je nevarnost novih usadov. Točnega števila žrtev ni moč še vedeti, ker so bili registri z imeniki delavcev, ki so bili zaposleni, v enem od uradov, ki jih je ogromna gmota ledu uničila in pokrila.

Včeraj zjutraj je bilo na gradbišču zaposlenih 750 delavcev, od katerih je bilo 60 odstotkov Italijanov. Okoli poldne je družba «Elektro-watt» sporočila, da je umrlo ali pa pogrešajo 99 delavcev. Od teh je 59 Italijanov, 27 Švicarjev, 7 Špancev, 2 Nemca, 2 Avstrijca, 1 Jugoslovan in en apolid. Pozneje pa je švicarski radio javil, da znaša število mrtvih in pogrešanih 102. Gmotna škoda znaša osem milijonov švicarskih frankov (nad milijardo lir).

Iskanje trupel in morebitnih preživelih se nadaljuje zelo počasi. Danes je skupina šestih tehnikov preletela s helikopterjem vrh ledenika. Davi na vse zgodaj so morali delo prekiniti, ker je močna sirena dala znak za preplah. Delo se je nadaljevalo pozneje in se je zopet prekinilo za daljši čas. Nastala je namreč nevarnost, da se nova gmota ledu utrga z ledenika. Zato so s helikopterji, od katerih je enega vodil znani «snežni pilot» Geiger, položili dinamitne naboje na ledenik in jih nato razstrelili. Okoli poldne so se slišale številne eksplozije. Čeprav so se utrgali veliki bloki ledu, se zdi, da do sedaj niso s tem odstranili vse nevarnosti. Zato bodo verjetno ledenik obstreljevali s topovi.

Iskanje se je nadaljevalo popoldne kljub stalni nevarnosti, da se utrgajo nove gmote ledu. Vreme se je poslabšalo, dežuje in je zelo hladno. Ob jezu, ki ga gradijo, se sedaj razprostira ogromna gmota ledu. Inž. Schmidt, ki nadzoruje delo, računa da se je z ledenika utrgalo 200 tisoč kubičnih metrov ledu in skalovja. Vsa ta gmota je pokrila gradbišče in njena plast je debela od osem do deset metrov. Proti tej gmoti se od sinoči borijo reševalci brez prestanka. Pri tem uporabljajo primerne močne stroje. Toda upanje, da bodo še koga našli pri življenju, je malenkostno. Zlasti mrzlično kopljejo na krajih, kjer so bile barake in uradi. Vse naokoli se sliši močan ropot motorjev. Na ledeniku so se namestili opazovalci, ki so povezani z radiotelefoni in imajo nalogo, da takoj obvestijo reševalne skupine o morebitni novi nevarnosti. Namestili so močno sireno, ki se oglasi vsakikrat, ko se zdi, da je nova nevarnost. Sinoči in danes je že nekajkrat zatulila in reševalci so se naglo umaknili.

Večina skladišč, stanovanj in uradov je v dolini v Saas Almagell. V višini 2100 metrov pa je gradbišče Mattmark, kjer se že štiri leta gradi jez, ki bo visok 115 metrov. Na vrhu bo dolg 780 metrov. Jez bo debel na vrhu enajst metrov, v temeljih pa 373 metrov. Računajo, da bi ga morali končati čez pet tednov. Pri graditvi sodelujejo tri švicarska podjetja. Med nameščenci teh treh podjetij so žrtve nesreče. Na kraju, kjer se gmota ledu, sta bili dve menzi, trigmota ledu, so bili dve menzi, trije uradi, spalnice za 70 delavcev, dve delavnici, tri garaže za stroje ter okoli 80 vsakovrstnih vozil. Med delavci pravijo, da si nikoli ni nihče mislil, da bi se mogel ledenik utrgati in pridrveti v dolino. Nekateri pa trdijo, da so se pred dnevi utrgali majhni bloki ledu, kar pa ni povzročilo nobene zaskrbljenosti. Včeraj ob 17.15 pa se je ogromna gmota ledu nenadoma na dveh krajih utrgala in pridrvela na gradbišče. V dolino se je valila v širini 180 metrov s hitrostjo 50 do 60 kilometrov na uro. Gmota ledu je pridrvela v dolino kakih sto metrov proč od jezu, ki ni bil poškodovan. Pokrila pa je celotno gradbišče. Inženir Schmidt pravi, da ni nobene zveze med popustitvijo ledenika in delom za zgraditev jezu. Voditelj gorskih reševalnih skupin pa je mnenja, da je ledenik popustil zaradi pronicanja vode v led in morda tudi zaradi treslijajev, ki jih je povzročil ropot na gradbišču, in morda tudi zaradi tega, ker so ob vznožju gore kopali grušč.

Švicarski Rdeči križ je sporočil, da bo sprejemal vsak prispevek v denarju za žrtve nesreče in za njihove družinske člane. Delavci, ki so bili zaposleni na gradbišču, so bili vsi zavarovani za primer nezgod na delu. Švicarski radio je pozval švicarsko prebivalstvo, naj zbira prispevke za družine mrtvih delavcev.

Včeraj je na kraj nesreče prišel italijanski konzul v Brigi. Poleg tega sta že včeraj prišla na kraj nesreče svetovalec za emigracijo v italijanskem poslaništvu v Bernu in konzul v Lausanni. Zunanji minister Fanfani je dal nologo poslaništvu v Bernu, naj sporoči švicarski vladi, da je Italija pripravljena sodelovati pri iskanju in pomoči z vsemi sredstvi, ki bi bila potrebna. Poleg tega je minister Fanfani takoj poslal na kraj nesreče podtajnika Storchija, da koordinira akcijo za pomoč družinam ponesrečenih delavcev in za organiziranje pogreba. Storchi je prispel nocoj v Švico. Notranje ministrstvo je že odredilo vse potrebno za takojšnjo podporo prizadetim družinam. Tajniška hranilnica je nakazala deset milijonov lir v sklad za pomoč prizadetim družinam. Večji znesek je nakazal tudi papež. Predsednik republike Saragat je zaprosil Fanfanija, naj ga stalno obvešča o položaju. Predsednik vlade Moro je odredil, naj notranje ministrstvo in ministrstvo za delo koordinirata svojo akcijo za pomoč žrtvam.

Tajništvo CGIL je objavilo izjavo, v kateri izreka solidarnost sindikata družinam padlih delavcev ter ranjenim. Tajništvo je sklenilo poslati na kraj nesreče svojo delegacijo, da prouči vse pobude za solidarnostno akcijo do preživelih in družinskih članov padlih. V brzojavki podtajniku za emigracijo Storchiju pa zahteva CGIL zagotovila, da bodo italijanske oblasti skrbele za prizadete družine. Dalje poziva vlado, naj posreduje pri švicarskih oblasteh, da se ob udeležbi italijanskih izvedencev izvede stroga preiskava, da se ugotovi morebitna odgovornost.

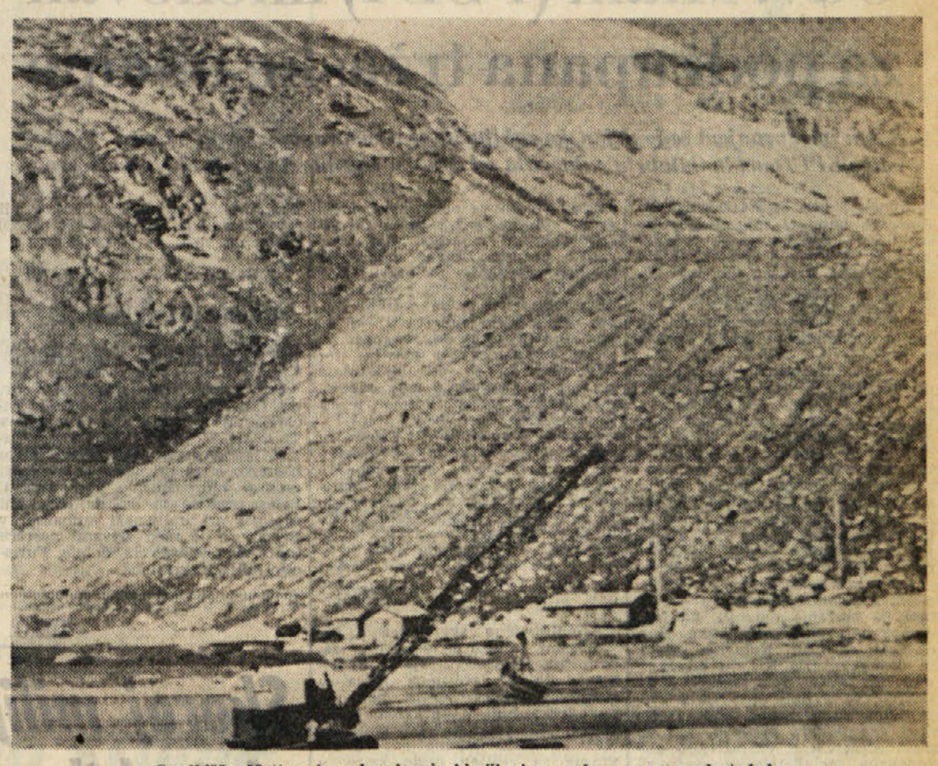

Gradbišče Mattmark z barakami, ki jih je zasula ogromna plast ledu

KRIZA VLADE V GRČIJI

Na seji kronskega sveta bo sodeloval tudi Papandreu

Seja bo šele danes popoldne

ATENE, 31 — Kralj Konstantin je namesto danes sklical kronski svet za jutri popoldne. V kraljevi palači so nocoj objavili seznam osebnosti, ki jih je kralj povabil na jutrišnjo sejo: bivši ministri Caldaris, Geogakopulos, Gonatas, Pulicas, Kjusopulos, Parasekevopulos, Mavromialis, Pipinelis, Karamanlis, Dovas, Novas in Cirimokos ter voditelji strank Papandreu, Kanelopulos in Markezinis. Ni še gotovo ali se bo bivši predsednik vlade Karamanlis, ki biva v Parizu, vabilu odzval. Opazovalci poudarjajo zlasti, da seznam ne vsebuje voditelja levičarskega gibanja EDA Pasalidisa.

Nocoj je policija prepovedala napovedano zborovanje «Za obrambo demokracije», ki bi moralo biti nocoj na nekem trgu v središču Aten.

Papandreu, za katerega je bilo včeraj sporočeno, da se ne bo udeležil seje kronskega sveta, je danes sporočil, da se bo vabilu odzval, vendar pa je novinarjem izjavil: «Nisem mnenja, da je sestava kronskega sveta primerna.» Papandreu je namreč mnenja, da na seji ne bi smela sodelovati Novas in Cirimokos, ki sta sestavila proti predpisom ustave vladi, katerima je parlament izglasoval nezaupnici. Seji kronskega sveta bo predsedoval kralj Konstantin.

Papandreujev časopis «Anendoto» ponavlja, da je edina rešitev krize v volitvah, ker bi vsaka druga rešitev pomenila iluzijo, da so kraljevi svetovalci bitko dobili. «Bila bi blaznost, če bi se kraljevi svetovalci izrekli proti večini ljudstva, ki hoče volitve», piše list.

Levičarski časopis «Avgi» pa objavlja uvodni članek, ki je posvečen kralju, katerega vprašuje, kaj bo storil. «Pravijo, da bo poslušal svoje svetovalce, toda edini svetovalci kralja morajo biti: ljudstvo in parlament. Kralj ima eno samo dolžnost: razpisati volitve, ki naj jih vodi prehodna vlada ob zaupanju vseh strank.»

Za prihodnje dni so v Atenah napovedane velike manifestacije. Jutri bodo zborovali grški odvetniki, združenje obrtnikov, znanstvene in umetniške organizacije, združenje grških žena in kmečka organizacija — vsi so napovedali zborovanje na glavnem trgu Aten. V četrtek pa bo stavka združenja šoferjev in drugih organizacij javne prometne službe, ki bodo od 5. do 8. ure popoldne protestirali proti krštivi ustave. Za prihodnji teden je napovedala zborovanje levičarska organizacija EDA. Trenutno stavka 5.000 delavcev v kemičnih tovarnah.

Carapkin odbil zahodni načrt

ŽENEVA, 31. — Sovjetski delegat Carapkin je na današnji seji razorožitvene konference obtožil zahodne delegacije, da zavzemajo nejasno stališče glede prepovedi širjenja atomskega orožja. Na eni strani se trudijo za pripravo sporazuma, hkrati pa dopuščajo Nemcem dostop do atomskega orožja v okviru večstranske sile. Načrt, ki ga je predložil ameriški predstavnik, je odraz teh spletk. Potrebno je, da Zahod preneha to igro.

Carapkin je ugotovil, da je že v začetku diskusije vprašal ameriškega delegata, ali pogodba, ki jo je on predložil, izključuje vsako možnost ustanovitve večstranske sile v okviru NATO. Toda odgovora ni bilo. Vendar pa se na podlagi izjav, ki jih je Foster podal tisku, lahko sklepa, da se zahodno stališče ni spremenilo. «Če je tako, je pripomnil Carapkin, nimamo skupne podlage, da bi začeli pogajanja. Sovjetska zveza hoče preprečiti širjenje atomskega orožja, medtem ko je zahodno stališče povsem drugačno in zahodne države kažejo glede tega tudi nekorektnost: govorijo o naporih proti širjenju jedrskega orožja, na drugi strani pa omogočajo Zahodni Nemčiji dostop do jedrskega orožja z integracijo NATO.»

Ameriški delegat Foster je na kratko odgovoril, da predložena pogodba izključuje možnost, da bi posamezne države imele jedrsko orožje, kar da pomeni, da ne bo «drugih nacionalnih centrov tega orožja». Trdil je, da večstranska sila NATO nikakor ne določa, da bi države udeleženke mogle razpolagati z atomskim orožjem brez jedrskih držav članic NATO. Pripomnil je, da mora število atomskih držav ostati nespremenjeno z edino možnostjo morebitne ustanovitve kolektivne atomske sile, tako da bi se sedanje atomske države odrekle svojemu orožju v korist te sile. ZDA nameravajo pustiti odprta ta vrata evropski integraciji za primer, da se ustanovi višja politična oblast. Zatem je Foster branil Zahodno Nemčijo in trdil, da je ta postala «činitelj miru in blaginje».

Nigerijski delegat je izjavil, da odgovorne velesile ne kažejo nobene dobre volje pri pogajanjih. Izjavil je, da se strinja s stališčem drugih nevezanih držav, t. j. da je treba prepoved širjenja jedrskega orožja povezati s konkretnimi razorožitvenimi ukrepi, ki jih morajo izvesti države, ki imajo atomsko orožje.

Na koncu je govoril tudi italijanski delegat Cavalletti, ki je dejal, da je nujno in važno, da se čim prej sporazumejo proti širjenju jedrskega orožja.

Naser pride danes v Beograd

BEOGRAD, 31. — Na vabilo predsednika SFRJ maršala Tita bo prispel jutri v Beograd predsednik ZAR Gamal Abdel Naser. Na letališču v Beogradu bodo pozdravili visokega gosta, ki je bil na obisku v ZSSR, predsednik republike maršal Tito in druge visoke jugoslovanske osebnosti. Skupno s predsednikom Naserjem bodo prispeli v Beograd s posebnim letalom tudi podpredsednik republike Mohiedin, predsednik ljudske skupščine Anvar El Sadak, podpredsednik vlade dr. Mahmud Favzi, minister za zunanje zadeve Mahmud Riad in drugi. Predsednik Naser bo ostal v Jugoslaviji do 4. septembra.

PRED POVRATKOM V RIM S POLETNIH POČITNIC

Moro je včeraj obiskal Bocen in Benetke Fowler in Ball na razgovorih v Rimu

Avstrija je pripravljena sodelovati pri iskanju krivcev za atentat na Južnem Tirolskem - Nadaljuje se polemika okrog levega centra - Predlog izdatkov zakladnega ministrstva za 1966

RIM, 31. — Predsednik vlade Aldo Moro je — kot je bilo napovedano — obiskal danes Bocen, nato pa Benetke. V Bocnu, kamor je prišel iz Predazza s poletnega oddiha, je odšel najprej na mestno županstvo, kjer ga je sprejel župan inž. Pasquali z občinskim odborom. Nato je obiskal v spremstvu vladnega komisarja pri deželni upravi nekatere tovarne, gradnjo nove bolnišnice in nekatere gradnje šol obeh narodnosti — italijanske in nemške. Na županstvu mu je izrekel dobrodošlico bocenski župan, ki je med drugim dejal, da se «zaveda, da južnotirolsko vprašanje ne bo rešeno z izvajanjem ukrepov, ki bodo pravični in primerni za rešitev spora okrog izvajanja pariškega sporazuma». «Priznavamo, da bo ostalo še mnogo dela za dolgo vrsto let. Moramo pa skupaj okrepiti naš demokratični režim. Mislim pa da je nujna obljuba, ki nam bo pomagala, da bomo bolj strnjeni, da bi pobijali nestrpnost in nasilje.» Nato je podčrtal dve bocenski vprašanji: izboljšanje predpisov o zaščiti jezikovne manjšine in «vprašanje, ki ga povzroča nujnost predpisov, s katerimi se bo izvajalo sožitje med različnimi skupinami na področju in v okviru avtonomne ureditve».

Moro je odgovoril na kratko, da je obiskal Bocen zaradi tega, da bi izrazil solidarnost «skupnosti, ki jo označujejo nerešeni problemi, težave, ki jih mora premagati s skupnim naporom in v prijateljskem mirnem sožitju». Objljubil je, da bo storila država v tem pogledu svojo dolžnost «glede solidarnosti in koordinacije ter ob čvrsti zaščiti nacionalnih interesov». Končno je ponovno poudaril «politiko vlade, ki hoče jamčiti v italijanski državi pravice manjšin v skladu z določbami ustave in obvezami, ki jih je sprejela v parlamentu».

Predsednik vlade je nato z vlakom odpotoval iz Bocna v Benetke, kjer so ga čakali: minister za turizem Corona, prefekt Debernar, kvestor in drugi. Obiskal je prefekturo, beneškega patriarha kard. Urbanija, sedež znamenite ustanove «Cini» bazilико San Giorgio Maggiore, kjer si je ogledal Tintorettovo «Zadnjo večerjo». Dalje je Moro obiskal *«Microfilmotecnica»* — zbirko z mikrofilmi dokumentov iz beneške zgodovine, zavod za slovstvo, glasbo in gledališče in knjižnico z znamenitimi inkunabulami. Nato je odšel na županstvo, kjer ga je sprejel beneški župan ing. Favretto Fisca z odborom

Predsednik vlade je nocoj prisostvoval predvajanju filma režiserja Olmija *«In prišel je neki človek»* v okviru 27. mednarodnega kinematografskega beneškega festivala. Film so prikazali izven konkurence. Navzoči so bili tudi: minister Corona, režiser Olmi, glavni igralec Rod Steiger, igralec Adolfo Celi ter producent Vincenzo Labella.

Danes je obiskal zunanje ministrstvo avstrijski odpravnik poslov Froelichsthal in sporočil, da so avstrijske oblasti pripravljene sodelovat z italijanskimi pri iskanju krivcev za zadnji atentat na Južnem Tirolskem. Kot poroča ANSA, so mu v zunanjem ministrstvu odgovorili, da Italija pričakuje od Avstrije predvsem «dejanja, s katerimi bo dokazala napovedano voljo za sodelovanje.»

Danes je prispel v Rim zakladni minister ZDA Henry Fowler, za njim pa bo prišel še državni podtajnik ameriškega zunanjega ministrstva Ball. V pričakovanju razgovorov z obema ameriškima državnikoma je sklical nocoj minister Colombo sestanek, na katerem so sodelovali guverner Banca d'Italia Carli, generalni ravnatelj pri zakladnem ministrstvu Stanumati in dr. Ossola, načelnik odseka za proučevanje mednarodnega gospodarstva pri Banca d'Italia. Dogovorili so se o stališču, ki ga bodo zavzeli v jutrišnjih razgovorih s Fowlerjem in Ballom, ki se bosta najprej razgovarjala s Colombom, nato pa bo pri razgovorih sodeloval tudi proračunski minister Pieraccini z omenjenimi tremi visokimi državnimi funkcionarji. Pred zaključkom obiska bosta ameriška državnika sprejela Moro in Fanfani

Kot je znano prihaja Fowler v Evropo poizvedovat, kaj pravijo njegovi evropski kolegi glede ameriškega predloga, da bi sklicali širše mednarodno posvetovanje o problemih mednarodnega monetarnega sistema. Pred odhodom Fowlerja v Evropo je predsednik Johnson pozval vlade in finančnike, naj se pridružijo vladi ZDA pri iskanju poti, kako bi izboljšali sedanji sistem. Dolarju namreč v Evropi najbolj zamerijo, da ni stabilen, da je v stalni inflaciji in da ameriški kapital prevrača lastna bremena na svetovno gospodarstvo.

Zakladno ministrstvo je danes razdelilo v senatu načrt proračuna izdatkov za prihodnje finančno leto 1966. Predvideva se 2.710.321 milijonov izdatkov, kar je za 247.547.6 milijonov več kot v letošnjem finančnem letu. Za obrambo je predvideno 16.600 milijonov, za prosveto in kulturo 69.944.3 itd.

Medtem se nadaljuje polemika okrog levega centra. Socialistični prvak Mauro Ferri, ki je načelnik socialistične parlamentarne skupine v poslanski zbornici, je za «Lavoro nuovo» iz Genove izjavil, da je PSI izdelala načrt za politiko levega centra že leta 1953 «kot formulo in kot vsebino, da se premostita centrizem in frontizem». Ferri poudarja, da je levi center še vedno «edina rešitev, ki omogoča delovnim množicam sodelovanje pri vodstvu države ter jamči obrambo in razvoj demokratičnega in republikanskega ustroja».

Podtajnik PSDI Antonio Cariglia pa je danes polemiziral z nedeljskim govorom tajnika PSI De Martina glede socialističnega zedinjenja. Cariglia je poudaril, da gre pri zedinjenju za to, da se «ustvari nov organizem, ki bo imel — upoštevajoč izkušnje iz preteklosti — svoje mesto v našem času in ki bo odprl novo perspektivo za italijanski socializem, perspektivo, da se uveljavi konkretno kot sila demokratične alternative».

Poslanec Pellicani (PSDI) pa je odgovoril danes na izjave socialističnega levičarja Santija, ki je trdil, da PSDI ni socialistična stranka «Kako je mogoče misliti, da socialdemokrati niso socialisti, ko pa vendar dva milijona delavcev glasuje za PSDI? Zakaj bi ti delavci glasovali za stranko, ki se proglaša za socialistično in ima socialistični program, če ne bi sami na kakšen način težili k socializmu?»

Tajništva treh sindikatov, CGIL, CISL in UIL so danes potrdila, da bo vsedržavna 24-urna stavka nameščencev železniških najemniških podjetij v četrtek 9. septembra t.l.

Imbertova junta odstopila

SANTO DOMINGO, 31. — Imbertova vojaška junta je preteklo noč odstopila. General Imbert je izjavil, da so on in njegovi štirje ministri podpisali dokument o «nepreklicni ostavki». Dodal je, da bo vlada ostala na oblasti za opravljanje tekočih poslov, dokler se ne sestavi začasna vlada. Dalje je izjavil, da ne bo podpisal sporazuma, ki ga je pripravila Organizacija ameriških držav in ki določa ustanovitev začasne vlade. Prav tako ne bo podpisal začasne ustave, ki so jo pripravili.

Predsednik ustavne vlade general Caamano pa je izjavil, da je pripravljen podpisati oba dokumenta. Sporazum določa, da bo začasno vlado sestavil Hector Garcia Godoy.

NA VELIKEM ZBOROVANJU V KREMLJU

Mikojan in Naser poudarila krepitev sovjetsko-egiptovskega prijateljstva

Sovjetski voditelji bodo v začetku prihodnjega leta obiskali Kairo

MOSKVA, 31. — Predsednik Naser, ki bo jutri odpotoval iz Moskve v Beograd, je imel davi še zadnji pogovor z Brežnjevom, Mikojanom in drugimi sovjetskimi voditelji. Agencija Tass poroča, da so včeraj podpisali v Moskvi trgovinsko pogodbo, na podlagi katere bo Sovjetska zveza dobavljala ZAR potreben material za zgraditev visoke napetosti iz Asuana.

V Kremlju je bilo danes zborovanje sovjetsko-arabskega prijateljstva ob navzočnosti glavnih sovjetskih voditeljev. Govorila sta Mikojan in Naser. Mikojan je poudaril, da se prijateljstvo med Sovjetsko zvezo in ZAR krepi v okviru širokega gospodarskega in kulturnega sodelovanja med obema državama. Pripomnil je, da si je ZAR s svojo politiko nepovezovanja in pozitivne nevtralnosti ter s svojo neodvisno zunanjo politiko pridobila veliko spoštovanje na vsem svetu. Govoril je nato o socialni revoluciji in o reformah v Egiptu in dejal, da številni narodi, ki niso še prekinili z neokolonializmom, gledajo na egiptovske izkušnje. Poudaril je, da ZAR ter vse druge države Azije in Afrike s svojo borbo za mir in svobodo zadajajo hude udarce mednarodnemu imperializmu in ga šibijo. S tem podpirajo socialistične države in vse napredne sile sveta.

Mikojan je glede Vietnama poudaril, da je edina mogoča rešitev strogo spoštovanje ženevskih sporazumov iz leta 1954.

Glede Evrope je izjavil, da je zaskrbljen zaradi zahodnonemške ga revanšizma in militarizma, ki ustvarja nevarnost ne samo v Evropi, temveč tudi za razvijajoče se države. Izrazil je zadovoljstvo, ker so ZAR in druge arabske države primerno odgovorile na poskuse Bonna, da bi se vmešaval v njihove notranje zadeve.

Mikojan je nato govoril o delovanju Združenih narodov in poudaril, da je prišel čas, da ko bi morali biti glavni organizmi OZN sestavljeni v skladu z važnostjo in vlogo, ki ju afriško azijske države imajo v mednarodnem življenju.

Glede afriško azijske konference je Mikojan ponovil, da je Sovjetska zveza tudi azijska država in da je naklonjena sklicanju te konference. Če se je bo udeležila, se bo trudila za njen uspeh.

Predsednik Naser je v svojem govoru poudaril prijateljstvo s Sovjetsko zvezo in dejal, da postaja razumevanje med SZ in ZAR vedno globlje z izmenjavo misli in s konstruktivnimi razgovori med voditelji dveh držav. Govoril je zatem o egiptovski revoluciji iz leta 1952 in poudaril, da ni šlo za vojaški udar, temveč za ljudsko revolucijo. Ljudstvo se ni borilo samo proti britanskim okupatorjem, temveč tudi proti koncentraciji bogastva v rokah vodilnega razreda, izkoriščevalcem, ki so sodelovali s kolonializmom in so z njimi delili plodove dela, ki so jih ukradli egiptovskemu ljudstvu.

Naser je dalje poudaril, da je bila sueška bitka velika zmaga in zelo važen činitelj za okrepitev egiptovske revolucije in revolucionarnih sil. Zatem je govoril o ukrepih za uresničenje socialistične preobrazbe Egipta. Med drugim so nacionalizirali težko in srednjo industrijo, zunanjo trgovino, prevozništvo, razdelili so zemljo kmetom, organizirali zadruge, uvedli brezplačno šolanje, socialno skrbstvo itd..

Nato je poudaril, da je arabska socialistična zveza pristno demokratična sila. Dodal je, da smotri ljudske borbe v Egiptu niso bili še doseženi, toda dežela je že sposobna odločati o svoji usodi, svobodno graditi svojo prihodnost s premagovanjem vseh ovir. Poudaril je tudi važnost borbe za arabsko enotnost in dejal, da je ta borba dobila napreden značaj.

O Izraelu je Naser dejal, da je bila njegova ustanovitev «pojav napadalnega «rasizma», ki ga uporabljajo kolonialisti, da utrdijo v srcu arabskega sveta oporišče, iz katerega se upirajo arabski enotnosti in ogrožajo varnost Arabcev. Dalje je poudaril, da egiptovsko ljudstvo z vsemi sredstvi krepi afriško-azijsko solidarnost. Bilo je med prvimi, ki je podpisalo poziv za politiko nepovezovanja, bilo je med prvimi, ki se je začelo iskreno boriti proti nevarnosti vojne. Poudaril je, da ZAR podpira narodnoosvobodilna gibanja in je glede Vietnama dejal: «Naše ljudstvo ve, da njegova obsodba napada proti Severnemu Vietnamu ni všeč Washingtonu. Toda kljub temu bo naše ljudstvo skušalo skupno z drugimi miroljubnimi narodi sprožiti čim večje število sil proti napadu. Skušalo bo zbuditi te sile, ki naj poleg platonske obsodbe sprejmejo tudi radikalnejše ukrepe.

Naser je na nocojšnjem sprejemu v Kremlju v svoji zdravici izjavil, da bodo sovjetski voditelji prišli na uraden obisk v ZAR v začetku prihodnjega leta.

VOJNA V VIETNAMU

Osvobodilna vojska uničila postojanko sajgonske vlade

Bombni atentat v Sajgonu - Hanoj zanikuje navzočnost severnovietnamskih vojakov v Južnem Vietnamu

HANOJ, 31. — Severnovietnamska tiskovna agencija je pravi, da so izjave ameriškega državnega tajnika Deana Ruska od 27. avgusta lažne. Rusk je namreč trdil, da je 352. severnovietnamska divizija v Južnem Vietnamu. Agencija dodaja: «Vse to so si izmislile ZDA, da odvrnejo pozornost od množičnega prihajanja novih ameriških čet v Južni Vietnam.»

Predsednik severnovietnamske vlade je izjavil, da je edini način za dejanski in trajni mir, doseči zmago proti ameriškim napadalcem v Južnem Vietnamu in onemogočiti ameriške načrte za raztegnitev vojne.

Nocoj so pripadniki osvobodilne fronte vrgli v Sajgon bombo med skupino stanovanj v središču Sajgona, ki so določena za ameriške častnike. Ranjenih je bilo nekaj oseb

Enote osvobodilne vojske so danes zavzele in razdejale postojanko sajgonske vojske 530 kilometrov severnovzhodno od Sajgona. Nato so se umaknile. Ameriška letala so še prej bombardirala bližnje področje, da bi preprečila napad, toda njihov poskus je bil zaman. Tudi danes so ameriška letala bombardirala razne kraje Južnega in Severnega Vietnama.

V London se je danes vrnil lord Brockway, ki se je v Moskvi pogovarjal s severnovietnamskim poslanikom in s predstavniki južnovietnamske osvobodilne fronte. Izjavi. je, da je imel tudi zaupen razgovor s pomočnikom sovjetskega zunanjega ministra Zimjaminom. O svojih razgovorih bo poročal predsedniku vlade Wilsonu. Brockway je poudaril, da bi bila možnost pogajanj, če bi ameriška vlada sprejela štiri temeljna načela, ki jih postavlja hanojska vlada, in sicer: 1. Neodvisnost, suverenost, enotnost in ozemeljska celovitost Vietnama. 2. Ves čas ko bo vietnamsko ozemlje razdeljeno na dvoje, se ne ena ne druga stran ne sme vključiti v nobeno vojaško zavezništvo in vsi tuji vojaki se morajo umakniti. 3. Notranje zadeve Južnega Vietnama mora rešiti vietnamsko ljudstvo samo brez tujega vmešavanja. 4. O mirni združitvi Vietnama mora odločati ljudstvo obeh Vietnamov brez tujega vmešavanja. Brockway je dodal, da so ta načela v skladu z načeli ženevskega sporazuma o katerem je predsednik Johnson izjavil, da ga priznava. Prav tako so ta načela v skladu z britansko politiko, kakor jo je obrazložil zunanji minister Stewart.

H. Sima v Velenju

LJUBLJANA, 31. — Deželni glavar Koroške Hans Sima, ki je na obisku v Sloveniji, je s člani deželne vlade obiskal danes Velenje. Gosti so si ogledali premogovnik in grad.

KRANJ, 31. Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel danes na Brdu pri Kranju francoskega senatorja, generalnega tajnika Unije za novo republiko Jacquesa Baumera, ki ga je spremljal glavni ravnatelj «Actualite's francaises» Georges Rebattet. Na sprejemu je bil tudi jugoslovanski veleposlanik v Parizu Mita Milković.

DANES

Vse politične dogodke je včeraj zatemnila vest o strašni katastrofi v švicarskem kraju Saas Almagell blizu italijanske meje, kjer je pred včerajšnjim popoldne plaz z ledenika Allalin pokopal pod seboj okrog sto delavcev. Šele včeraj zjutraj se je pokazalo, kako težavno je iskanje trupel, katerih števila še ni moč točno ugotoviti, in morebitnih preživelih. Kljub stalni nevarnosti, da se utrgajo nove gmote ledu pa se iskanje nadaljuje. Med ponesrečenci je 50 odst. italijanskih delavcev.

* * *

V Ženevi je včeraj sovjetski delegat Carapkin odgovoril na zahodni načrt pogodbe o prepovedi širjenja atomskega orožja: «Že v začetku diskusije sem vprašal ameriškega delegata, ali pogodba, ki jo je predložil, izključuje vsako možnost ustanovitve večstranske sile v okviru NATO. Toda odgovora ni bilo. Vendar pa na podlagi izjav tisku, se lahko sklepa, da se zahodno stališče ni menjalo. Če je tako, nimamo skupne podlage, da bi začeli pogajanja.» Toda ameriški delegat je Carapkinu odgovoril, da predložena pogodba izključuje možnost, da bi posamezne države imele jedrsko orožje, ker večstranska sila NATO ne določa, da bi države udeleženke mogle razpolagati z atomskim orožjem brez jedrskih držav članic NATO, katerih število mora ostati nespremenjeno.

V Južnem Vietnamu je osvobodilna vojska žela tudi včeraj nove uspehe: zavzela in razdejala je še eno postojanko sajgonske vojske kljub intervenciji ameriških letal. — Seveda je ameriško letalstvo nadaljevalo z bombardiranjem tudi drugih položajev osvobodilne vojske in Severnega Vietnama. Lord Brockway, ki se je v Moskvi sestal s severnovietnamskim poslanikom in s predstavniki osvobodilne fronte, je dejal, da bi morale ZDA za začetek pogajanj pristati na štiri temeljna načela: 1. neodvisnost, suverenost, enotnost in ozemeljska celovitost Vietnama; 2. ves čas, ko bo vietnamsko ozemlje razdeljeno, se ne sme ne ena ne druga stran vključiti v nobeno vojaško zavezništvo in vsi vojaki se morajo umakniti; 3. notranje zadeve Južnega Vietnama mora rešiti vietnamsko ljudstvo samo in 4. o mirni združitvi mora odločati ljudstvo obeh delov države.

Naser, ki bo danes iz Moskve prispel v Beograd, je glede Vietnama izjavil, da je edina mogoča rešitev strogo spoštovanje ženevskih sporazumov, ustavitev bombardiranja Severnega Vietnama, umik ameriških vojakov ter priznanje pravice, da vietnamsko ljudstvo samo rešuje svoje zadeve.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 22.2, najnižja 16.5, ob 19. uri 17.8; zračni tlak 1004.3 pada, vlaga 91 odst., veter jugovzhodnik 17 km na uro, nebo oblačno, 9.5 mm dežja, morje rahlo razgibano, temperatura morja 23 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 1. septembra
Mladen
Sonce vzide ob 5.25 in zatone ob 18.44. Dolžina dneva 13.19. Luna vzide ob 12.02 in zatone ob 21.44
Jutri, CETRTEK, 2. septembra
Štefan

SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA ODBORA

Odv. Miani (PSDI) imenovan za podžupana tržaške občine

S tem imenovanjem se je dejansko zaključila preosnova občinskega odbora - Svetovalca KPI Tonel in Calabria zahtevala od župana izredno sklicanje občinskega sveta

Sinoči je bila seja tržaškega občinskega odbora. Seje so se udeležili vsi odborniki razen inž. Colauttija, ki je odsoten iz Trsta, ker zastopa tržaško občinsko upravo na seminarju o urbanistiki na Passo della Mendola.

Odbor je sinoči razpravljal samo o navadnih upravnih vprašanjih.

Župan dr. Franzil je sporočil odbornikom, da je izročil odborniku za ekonomat socialdemokratu odv. Mianiju pooblastila podžupana. Podžupansko mesto je bilo že več mesecev nezasedeno, in sicer odkar je bivši podžupan republikanec prof. Cumbat dal ostavko, ker je bil izvoljen za deželnega svetovalca. Z imenovanjem socialdemokrata odv. Mianija za podžupana se je dejansko zaključila preosnova občinskega odbora, kot so se svoj čas dogovorile tri stranke levega centra. Pri tem pa moramo omeniti, da tudi demokristjanska odbornika inž. Colautti in prof. Romano, pristaša desnega krila KD, ki odgovarjata za javna dela, odnosno za šolstvo, še vedno opravljata svoje odborniške posle, čeprav sta svoj čas podala ostavko, ker se nista strinjala z vključitvijo slovenskega socialističnega svetovalca Hreščaka v odbor.

Župan je na sinočnji seji sporočil, da si bo jutri na povabilo ravnatelja družbe SIOT, ki gradi naftovod iz Trsta v južno Nemčijo, ogledal dela pri gradnji predora Timau skozi Karnijske Alpe.

V soboto bo odbornik za šolstvo prof. Romano sprejel v imenu župana skupino italijanskih dijakov, ki so dobili nagrado «Esso» in ki potujejo po raznih italijanskih mestih. Župan dr. Franzil pa je včeraj sporočil, da je pooblastil namestnika odbornika socialdemokrata Di Gioio, da zastopa tržaško občino na otvoritvi velesejma (Fiera del Levante) v Bariju 7. t.m. Na velesejmu je Skupnost jadranskih pristanišč letos uredila svoj poseben paviljon. Nato je župan sporočil odbornikom, da bo posebna delegacija tržaške občine prisostvovala z občinskim praporom otvoritvi nove kapelice na Monte Piana, ki je bila posvečena padlim v prvi svetovni vojni. 3. novembra pa bo posebna svečanost ob Oberdankovem spomeniku, kjer bodo vzidali grbe mest Catanzara in Urbina.

Včeraj dopoldne je župan dr. Franzil sprejel komunistična občinska svetovalca Claudia Tonela in Artura Calabrio. Komunistična svetovalca sta, poudarjajoč, da je zaradi preosnove občinskega odbora in politične krize prišlo do gospodarske in administrativne paralize, pozvala župana naj skliče izredno zasedanje občinskega sveta. Svojo zahtevo sta podprla tudi z ugotovitvijo, da občinski odbor sestavljajo odborniki, ki so podali ostavko in ki so «provizorično še na svojih mestih» ter odborniki, ki se ne udeležujejo sej ali pa zapuščajo seje odbora, medtem ko mesto zaman pričakuje rešitve perečih vprašanj.

Župan Franzil je v razgovoru menil, da sklicanje občinskega sveta ni potrebno ker odbor in posamezni odborniki redno delujejo in kolektivno odgovarjajo za svoje delo, zaradi česar so tudi brez podlage vesti, ki so se pojavile v določenem tisku glede tega. Nasprotno, prav včeraj je bilo podpisano imenovanje odv. Mianija (PSDI) za podžupana.

Komunistična svetovalca z županovimi pojasnili nista bila zadovoljna in sta vztrajala pri trditvi, da se politična kriza v strankah levega centra nedvomno odraža tudi v upravnem delovanju. Končno sta predstavnika KPI povabila župana naj se zavzame za rešitev hude krize, v kateri so Javna skladišča in naj vpliva na ministra Pieraccinija, da izpolni svojo obljubo, da bo prišel v Trst na razgovore o težkem položaju krajevnega gospodarstva in zlasti še o usodi ladjedelnice Sv. Marka. Župan je to prošnjo upošteval.

PRETEKLO NEDELJO

Ogromen promet na obmejnih prehodih

Predvčerajšnjim so tržaški in drugi turisti hoteli nadoknaditi kar so jim slabše vremenske prilike ob tradicionalnem poletnem prazniku velikega šmarna pokvarile.

Preteklo nedeljo so namreč na vseh obmejnih blokih z Jugoslavijo: na Škofijah, pri Fernetičih, pri Rdeči hiši in na drugih manjših obmejnih prehodih v naši deželi zabeležili vsega skupaj okoli 130.000 prehodov oseb in približno 50.000 prehodov motoriziranih vozil. Te številke veljajo za prehode v obeh smereh.

Največje število prehodov so zabeležili na obmejnem bloku pri Škofijah, kjer je mejo v obeh smereh prešlo 61.000 oseb in nad 20.000 motornih vozil. Na bloku pri Fernetičih so zabeležili 13.000 prehodov motornih vozil in čez 34.000 oseb. Tudi prehodi pri Rdeči hiši so bili sorazmerno na tej ravni: okoli 5000 motornih vozil in 15.000 oseb.

ZARADI NESREČE V SVICI

Sožalna brzojavka predsednika de Rinaldinija

Predsednik deželnega sveta dr. de Rinaldini je poslal včeraj švicarskemu generalnemu konzulu v Trstu dr. Hurnyju brzojavko, v kateri izraža svoje sožalje za veliko nesrečo, ki je prizadela delavce pri gradnji hidrocentrale v Zermattu. Poleg tega se je dr. de Rinaldini zanimal pri italijanski ambasadi v Bernu, če je med žrtvami nesreče tudi kak delavec iz dežele Furlanije-Julijske krajine.

V NEDELJO 12. SEPTEMBRA

Odkritje spomenika bazoviškim žrtvam

Kakor doslej vsako leto, bo tudi letos ob obletnici mučeniške smrti bazoviških junakov proslava na kraju ustrelitve v Bazovici in na njihovem grobu pri Sv. Ani.

Letos bomo proslavili njihovo žrtev s posebnim poudarkom, ker 35-letnica njihove smrti soupada z dvajsetletnico poraza fašizma, zoper katerega so se borili do smrti, in ker bomo na njihovem grobu pri Sv. Ani postavili dostojen spomenik.

Spomenik je izdelan po načrtu ak. kiparja Zdenka Kalina in arh. Borisa Kobeta, ki ga je naš odbor sprejel na podlagi razpisanega zadevnega natečaja. Prof. Kalin je te dni tu dokončeval svoja zadnja dela.

Svečana proslava je določena za nedeljo, 12. septembra, ob 15. uri na bazoviškem strelišču, dočim se bomo zbrali okoli postavljenega spomenika pri Sv. Ani isti dan ob 10. uri.

Podrobnosti bomo še pravočasno objavili.

ODBOR ZA PROSLAVO BAZOVIŠKIH ŽRTEV

OŽIVITEV DELA V ORGANIH DEŽELNE UPRAVE

Danes seja deželnega odbora med tednom sestanki komisij

Deželni svet se bo verjetno sestal v sredini septembra

Po kratkih počitnicah so organi deželne uprave ponovno začeli delovati. Predsednik deželnega odbora dr. Berzanti je sklical za danes ob 15. uri sejo deželnega odbora, na kateri bodo razpravljali in proučili razne deželne zakonske osnutke, ki jih bo pozneje odbor predložil v razpravo in odobritev deželnemu svetu.

V tem mesecu se bo zakonodajna dejavnost zelo poživela tako v posameznih komisijah, kot tudi v deželnem svetu.

V nedeljo se je vrnil s počitnic predsednik deželnega sveta dr. de Rinaldini, ki je sklical za ponedeljek ob 10. uri sejo predsedniškega urada. Na seji bodo proučili program del deželnega odbora in komisij v mesecu septembru. Pričakuje se, da se bo deželni svet sestal v sredini tega meseca. Med tem časom pa se bodo sestale razne stalne komisije, ki bodo proučile na poročevalni stopnji razne zakonske osnutke ter pripravile vse potrebno gradivo, o katerem se bo moral izreči deželni svet.

V tem tednu se bosta sestali dve komisiji. Jutri ob 9.30 se bo pod predsedstvom prof. Ribezzija sestala stalna komisija za kmetijstvo, gozdove in hribovsko gospodarstvo, ki bo začela proučevati dva zakonska osnutka, in sicer enega o ustanovitvi deželnega odbora za kmetijstvo in enega o lovu. V petek pa se bo sestala pod predsedstvom svetovalca Stopperja prva komisija, ki bo proučila zakonski osnutek, s katerim se pooblašča deželna uprava, da kupi nekatere nepremičnine, v katerih bodo namestili sedež deželne uprave.

Podpredsednik deželnega odbora prof. Dulci, ki odgovarja tudi za odborništvo za promet in turizem, se je v preteklih dneh sestal z županom iz Ravascletta, s katerim je proučil tamkajšnja turistična vprašanja predvsem v zvezi z ureditvijo nekaterih cest in z gradnjo žičnic.

Odbornik za kmetijstvo, gozdove in hribovsko gospodarstvo Comelli se bo jutri udeležil «okrogle mize» o vprašanjih vinogradništva v deželi, ki jo prireja ustanova pordenonskega sejma v Pordenonu. V ponedeljek je predsednik deželnega odbora dr. Berzanti obiskal pordenonski sejem. Spremljala sta ga odbornika Giust in Vicario.

NA SLOVENSKIH ŠOLAH

Danes začetek popravnih izpitov

Na vseh nižjih in višjih srednjih šolah se danes ob 8.30 začnejo redni popravni izpiti, na višji gimnaziji pa tudi popravni-sprejemni za klasični licej. Na sporedu je danes pismena naloga iz slovenščine. Zrelostni izpiti v jesenskem roku pa se začnejo 14. septembra, in sicer s pismeno nalogo iz italijanščine.

Kakor smo že poročali, bo moralo polagati popravne izpite skupno 208 dijakov. V Trstu se bodo torej danes začeli izpiti za 172 dijakov iz nižje gimnazije, višje gimnazije, učiteljišča, trgovske akademije, znanstvenega in klasičnega liceja, 14. septembra pa se bodo začeli izpiti za 36 dijakov iz višjih srednjih šol, da bodo lahko dobili diplomo o maturi.

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice

Vpisovanje bo od 1. do 11. septembra od 9. do 12. ure v pisarni Glasbene Matice — Ul. R. Manna št. 29 — tel. 29-779.

Pričetek pouka bo v ponedeljek 13. septembra.

Poučuje se klavir, kitara, harmonika, vsi orkestralni instrumenti in teoretični predmeti.

Sprejemamo tudi prijave za pouk solopetja, ki ga bo vodil priznani strokovnjak.

RAVNATELJSTVO

V četrtek, 2. sept. ob 19. uri bo v Ul. Domus Civica pri Sv. Ani javno zborovanje KPI o stališču komunistov v sedanjem političnem položaju. Govoril bo senator Vidali.

Ljudska prosveta

PD v Skednju sporoča, da bo redna seja odbora v petek 3. septembra 1965 ob 20.30.

Poletne prireditve

Danes v Miramaru «Luči in zvoki»: ob 21.00 v nemščini «Der Kaisertraum von Miramare» in ob 22.15 v italijanščini «Massimiliano e Carlotta»

Kino

Nazionale 16.00 «Agente 077 Missione Bloody Mary» Technicolor. — Ken Clark.
Arcobaleno 16.00 «La maschera della morte rossa»
Excelsior 16.00 «Edgar Wallace racconta»
Fenice 16.00 «Johnny West il mancino» Eastmancolor. Dick Palmer.
Grattacielo 16.00 «Il giorno dopo» Cliff Robertson, Red Buttons, Irina Demick.
Alabarda 16.30 «Venere proibita» — Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 16.30 «Missione segretissima» Colorscope. Eddie Constantine. Zadnji dan.
Aurora 16.30 «Mondo senza fine».
Cristallo 15.30 «Allessandro il Grande» Technicolor. Richard Burton, Claire Bloom
Garibaldi 16.30 «Ritorno a Peyton Place» Technicolor. Jeff Chandler, Eleonor Parker. Prepovedano mladini pod 16. letom.
Capitol 16.00 «Il ponte sul fiume Kway» Technicolor. Alec Guinnes, William Holden.
Impero 16.00 «Violenza segreta» Prepovedano mladini pod 14. letom.
Vittorio Veneto Revija kriminalnih filmov. 16.00 «E venne il giorno della vendetta...» Technicolor Gregory Peck.
Moderno 16.30 «Via Convento» Stanlio in Olio.
Astoria 17.00 «Il pianeta proibito» Technicolor. Walter Pidgeon.
Astra 17.00 21.45 «Angeli con la pistola».
Abbazia 16.00 «La saga dei Comanches».
Ideale 16.30 «Le avventure di Scaramouche» Technicolor Gianna Maria Canale.

LETNI KINO

Paradiso 20.00 «Rosmunda e Alboino» Scopecolor. Jack Palance, Eleonora Rossi Drago.
Satellite 20.15 «Brevi amori a Palma di Majorca» Technicolor. Alberto Sordi, Dorian Gray, Gino Cervi.

DELO OBČINSKE PODPORNE USTANOVE ECA

Skoraj milijardo lir za vzdrževanje občinskih revežev v preteklem letu

Podporo ECA je lani užival 4405 družin s 6425 osebami - Večji izdatki na račun naraščanja draginje

Občinska podporna ustanova ECA je imela v lanskem letu skoraj 1 milijardo lir izdatkov za vzdrževanje raznih socialno-podpornih zavodov in ustanov ter za neposredno pomoč v denarju in blagu revežem. Za svoje delovanje je ECA dobila 660 milijonov lir podpore državnih in javnih ustanov, ostalo pa je črpala iz podpor posameznih oseb in zasebnih ustanov.

V lanskem letu je število revnih družin v tržaški občini ostalo skoraj enako številu v letu 1963. Tako je lani dobivalo razne podpore 4.405 družin s 6.425 osebami, leto prej pa 4.426 s 6.724 osebami. Pri tem pa je treba poudariti, da se je število revnih družin, ki so uživale podporo ustanove ECA, v letih od 1961-1963 stalno manjšalo, kar pomeni, da se je gospodarski položaj leta 1964 ustalil v zvezi tudi s celotnim gospodarskim položajem v državi.

Po drugi strani pa se je nekoliko povišala skupna vsota podpor revnim družinam, in sicer od 244,709.126 lir leta 1963 na 249,844.894 lir v lanskem letu. Tega povišanja pa ni mogoče tolmačiti kot večjo pomoč posameznim družinskim enotam, ampak predvsem kot posledico splošnega povišanja cen in drugih stroškov, ki jih je imela ustanova za vzdrževanje revnih družin v lanskem letu.

Zaradi stalnega naraščanja draginje in zato, da se podporna dejavnost usmerja vedno bolj na sodobne načine socialne pomoči revežem, so se v lanskem letu povišale izključno denarne podpore, medtem ko so se znižale podpore v raznem blagu za obroke hrane in podobno. V lanskem letu je ECA dala povprečno 3.180 lir podpore na osebo mesečno, leto prej ja 3.040 lir.

ECA je v lanskem letu dajala stalno dnevno podporo skozi vse leto 3.080 osebam, in sicer v denarju, bonih za nakup živil, brezplačni hrani v raznih menzah, brezplačno prenočišče v ljudskih prenočiščih itd. Med temi osebami prevladajo za delo nesposobne osebe, ki ne dobivajo podpor socialnozavarovalnih zavodov (1.473), nato pridejo upokojenci INPS z nizkimi pokojninami (1.037), brezposelni (376) ter upokojenci raznih državnih in drugih javnih ustanov z nizkimi pokojninami (194).

V zavetiščih za reveže, ki jih vzdržuje ECA, se število starejših ljudi ni spremenilo v primerjavi z letom 1963, medtem ko se je število deklet povečalo, fantov pa znižalo.

Ljudski prenočišči v Ulici Gozzi in v Ulici Pondares sta bili vse lansko leto popolnoma zasedeni, kot v letu 1963. Sicer pa se je število prenočišč v Ul. Gozzi nekoliko povečalo, v Ulici Pondares pa nekoliko znižalo. Z začetkom lanskega decembra je ECA določila nove cene za prenočevanje v dveh prenočiščih, in sicer: 200 lir na noč v Ulici Pondares, 150 lir na noč pa v Ulici Gozzi.

V zvezi z delovanjem občinske podporne ustanove ECA v letu 1964 je treba tudi poudariti, da so v lanskem letu začeli graditi novo stavbo v Ulici Conti, kjer bodo namestili zavod za dečke in deklice, ki je sedaj v stavbi v Ulici Pascoli skupno z zavodom za onemogle. Že pred mnogimi leti je vodstvo ECA izdelalo načrte za te nove prostore. Zaradi pomanjkanja denarja pa so se dela začela šele proti koncu lanskega leta. Z novim zavodom za dečke in deklice bodo pridobili v prostorih v Ulici Pascoli mnogo več prostora za onemogle, tako da bodo lahko imeli starejši oskrbovanci več prostora na razpolago. Mladi oskrbovanci pa bodo razpolagali s sodobnimi napravami za strokovno izobraževanje in za rekreacijo.

Nova stavba, ki bo stala okrog 270 milijonov lir, bo lahko sprejela 220 dečkov in deklic.

Samomorilni skok skozi okno zavetišča

84-letna gospodinja Rosa Ciottoli vd. Amendola, ki je prebivala v zavetišču v Ul. G. Gozzi 5 se je včeraj popoldne odločila za usodni korak ter se z drugega nadstropja vrgla na cesto, strmoglavila na pločnik in bila na mestu mrtva.

Ciottolijeva je zadnje čase ležala v ambulanti zavetišča v drugem nadstropju. Včeraj je nesrečnica v trenutku obupa primaknila k oknu nočno omarico, stopila nanjo in se vrgla skozi okno. V Ul. G. Gozzi so prihiteli agenti letečega oddelka in njihovi kolegi znanstvenega oddelka. Prihitel je tudi sodni zdravnik dr. Nicolini, ki je po pregledu trupla izdal dovoljenje za prenos v mrtvašnico.

Šolske vesti

Ravnateljstvo slovenske srednje šole v Dolini sporoča, da se je pričelo vpisovanje v 2. in 3. razred, ki se bo zaključilo 25. septembra.

Istočasno sporočamo, da se začnejo vsi izpiti v jesenskem roku v sredo 1. 9. t.l. ob 8.30. Razpored pismenih izpitov je objavljen na oglasni deski šole.

Državna srednja šola s slovenskim učnim jezikom, Rojan, Ul. Montorsino 8 opozarja, da se je pričelo in bo trajalo do 25. septembra t.l. vpisovanje za drugi in tretji razred.

Državna srednja šola pri Sv. Jakobu, Ul. Frausin 14, vpisuje v 2. in 3. razred do 25. septembra

Na Državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši **vpisovanje** za šolsko leto 1965-1966 vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda, Strada di Guardiella št. 13-1 neprekinjeno do 25. septembra 1965.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo vsi popravni izpiti — sprejemni za klasični licej — vstopni in razredni — v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1964-1965 dne 1 septembra ob 8.30 s pismenim izpitom iz slovenščine.

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se prične zrelostni izpiti v jesenskem roku šolskega leta 1964-1965 dne 14. septembra ob 8.30 s pismenim izpitom iz italijanščine.

Ravnateljstvo Drž. srednje šole in ind. strok. šole v Trstu (Rojan, Ul. Montorsino 8) obvešča, da se vrši vpisovanje za II. in III. razred do 25. septembra t.l., ter da se prično vsi popravni izpiti dne 1. septembra t.l po urniku in razporedu objavljenem na oglasni deski šole.

Ravnateljstvo Državnega trgovskega tehničnega zavoda s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se pričnejo razredni popravni izpiti v jesenskem roku tekočega šolskega leta dne 1. septembra s pismenim izpitom iz slovenščine. Usposobljenostni izpiti v jesenskem roku šolskega leta 1964-65 se pričnejo dne 14. septembra ob 8.30 s pismenim izpitom iz italijanščine.

Vpisovanje za šolsko leto 1965-1966 se vrši vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda Ul. Caravaggio 4, neprekinjeno do vključno 25. septembra 1965.

Državna slovenska srednja šola na Opčinah sporoča, da se začnejo vsi izpiti v jesenskem roku v sredo 1. septembra t.l. ob 8.30. Razpored pismenih in ustnih izpitov je objavljen na oglasni deski v veži šole.

Vpisovanje v 2. in 3. razred se zaključi 25. septembra.

Ravnateljstvo nižje srednje šole v Nabrežini z oddeljenimi razredi v Sv. Križu sporoča, da se pričnejo vsi popravni izpiti v sredo 1. septembra 1965 po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski

Državni tehnični trgovski zavod «Carli» sporoča, da bo letos ustanovljen večerni tečaj za dijake-delavce. Tečaj se bo začel z začetkom šolskega leta 1965-66. Trajanje tečaja in njegov program sta enaka običajnim dnevnim tečajem. Ob koncu študija dobijo tečajniki spričevalo knjigovodje (ragioniere) in trgovskega izvedenca.

Za vpis v razne razrede naj se prizadeti zglasijo v tajništvu šole v Ul. Diaz štev. 20 od 11. do 12. ure.

Izleti

SPDT priredi 19. septembra izlet v Bohinj preko Litostrojske koče. Od tu se lahko planinci povzpejo na Črno prst. Vpisovanje v Ulici Geppa 9.

* * *

PD «Igo Gruden» iz Nabrežine priredi v nedeljo 19. sept. mladinski avtobusni izlet na Bled. Vse potrebne informacije dobite na sedežu društva vsak večer od 21. do 21.30. Vpisovanje se zaključi ob zasedbi vseh mest.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir» bo imel v nedeljo, 5. t.m. prvi sezonski sestanek od 10. do 12. ure v klubskih prostorih, Ul. del Montecchi 6. Delile se bodo vse zadnje novitete in razpravljalo o udeležbi na prihodnjih razstavah. Vabljeni vsi ljubitelji filatelije, ki se želijo povezati s klubom.

Razstave

V občinski galeriji bo od 3. do 14. 9. razstavljal tržaški slikar Piero Lucano. Otvoritev razstave bo v petek 3. sept. ob 18. uri.

V galeriji Rossoni bo od 1. do 10. sept. razstavljal 22 svojih del slikar Michele Skodnik. Otvoritev razstave bo 1. sept. ob 18. uri.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 31. avgusta 1965 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrle pa so 4 osebe.

UMRLI SO: 2 dni stari Stefano Zingirian, 58-letna Maria Pettirosso por. Fabris, 69-letni Mario Erslan, 28-letna Grazia Lomunno por. Grassi.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(30. 8. — 9. 9.)

Alla Salute, Ul. Giulia 1; Benussi, Ul. Cavana 11; Picciola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmaura 11; D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

Od 13. do 16. ure

D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Alla Salute, Ul. Giulia 1; Benussi, Ul. Cavana 11; Picciola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmaura 11.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob pok. Terezije Suman daruje Lidija Vitez 1500 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob Sumanove mame darujeta Ilči in mama 1000 lir za S.Z. Bor.

Namesto cvetja na grob Sumanove mame darujeta Sergij in Nežka 1000 lir za S.Z. Bor.

PO VČERAJŠNJI SKUPŠČINI PRIZADETIH

Začasno prekinjena stavka šoferjev bencinskih cistern

Če vodstvo Aquile ne bo odstopilo od svojega stališča, bodo od petka dalje šoferji zopet stavkali

Včeraj zjutraj je bila na parkirnem prostoru pred čistilnico petroleja Aquila skupščina šoferjev avtocistern, kateri so prisostvovali tudi lastniki tovornjakov. Tako delodajalci kot šoferji so na skupščini poudarili, da njihovo delo polniti bencin v cisterne, čeprav je Aquila namestila sodobne naprave. Zato so sklenili, da šoferji začasno prekinejo belo stavko, ki je bila včeraj ves dan, do petka, ko se bodo na uradu za delo sestali predstavniki delavcev, lastnikov avtocistern in vodstva Aquile.

Kot smo že včeraj poročali, je bilo v ponedeljek pred čistilnico Aquila ves dan ustavljenih okrog 60 avtocistern tržaških prevoznih podjetij. Šoferji so sicer prišli pred čistilnico, niso pa hoteli sami natovoriti bencina, kot to zahteva od njih ravnateljstvo čistilnice. Do nedavnega so to delo opravljali uslužbenci Aquile.

Na skupščini so tudi poudarili, da bodo šoferji po sestanku na uradu za delo ponovno stavkali, če ne bo vodstvo čistilnice uvedlo tovarjanje bencina v cisterne s svojimi uslužbenci ali zadevo rešilo tako, da ne bodo šoferji oškodovani.

Taksi podrl pešca

Na Trgu Vico blizu Ul. San Giacomo in Monte se je včeraj okrog 20. ure pripetila prometna nesreča, katere žrtev je postal 40-letni delavec Antonio Gargiulo iz Ul. Madonna del Mare 2. Gargiulo je na zebrastem prehodu prečkal Trg Vico blizu stavbe št. 8, ko pa se je znašel sredi cestišča, ga je s taksijem TS 28515 podrl 51-letni šofer Luciano Pettarin iz Ul. D'Azeglio 2, ki je privozil navzdol po Ul. San Giacomo in Monte ter je bil namenjen proti Sv. Justu.

Pri nesreči se je Gargiulo, ki je bil tudi pijan, pobil po glavi in zatilju, ranil po nosu, nad desnim očesom, zgornji ustnici in levi podlakti. Z zasebnim avtom so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v 10 dneh sprejeli na nevrokirurški oddelek.

Ure je prodajal brez dovoljenja

Prejšnjo soboto so agenti letečega oddelka policije aretirali 37-letnega delavca Giovannija Gherdevicha iz Ul. Madonna del Mare 15 ter ga prijavili sodišču, ker je žalil javne funkcionarje ter prekršil enotni zakon javne varnosti, ker je brez dovoljenja prodajal blago.

Gherdevicha sta v soboto zasačila dva mestna stražnika na Ponterošu, ko je neki Jugoslovanki za več tisoč lir ponujal zapestno uro, ki je bila vredna nekaj sto lir. Stražnika sta bila v civilu, ker sta malo prej dokončala svojo službo. Kljub temu sta se približala Gherdevichu, se legitimirala in zahtevala naj jima pokaže dovoljenje za prodajanje blaga na drobno. Komaj sta postavila to zahtevo, se je Gherdevich razjezil, grdo ogovoril stražnika, strgal presenečeni ženski uro iz rok in jo zalučal v kanal. Toda ni mu uspelo in ura je padla na cesto. Stražnika sta jo pobrala in istočasno pozvala Gherdevicha na kvesturo. Ta pa ni hotel ničesar slišati ter se je začel upirati.

Nekaj časa sta stražnika poslušala prepirljivca, ki se je celo branil pokazati osebne dokumente, potem pa jima je le uspelo, da sta ga odvedla na kvesturo, kjer sta ga izročila v varstvo agentom. Ti so Gherdevicha zaslišali in ga nato aretirali. Preden so ga agenti odpeljali v zapor, je moral Gherdevich stražnikom še plačati globo, ker sta ga zasačila pri nedovoljeni prodaji blaga.

HUDA PROMETNA NESREČA V UL. DESTRIERO

Z motofurgonom se je zaletel v pravilno ustavljeni tovornjak

Motorist se je pri trčenju tako hudo ranil, da so ga sprejeli v bolnišnico s pridržano prognozo

Včeraj popoldne so z rešilnim avtom prepeljali v bolnišnico 33-letnega šoferja Edoarda Caucicha iz Ul. Baiamonti 11 ter ga nujno sprejeli na nevrokirurški oddelek s pridržano prognozo zaradi hudih ran po čelu, bradi, desnem sencu, hudega udarca po glavi, ran po desnem komolcu in desni ključnici ter nezavesti.

Caucich se je malo prej ponesrečil pri prometni nesreči, ki se je pripetila v Ul. Destriero v bližini stavbe št. 9. Kot so povedali agenti prometne policije, ki so na kraju nesreče opravili potrebne formalnosti, je Caucich vozil motofurgon «ercole» TS 28854 v smeri proti Senenemu trgu. Ko je privozil v bližino prej označene stavbe je iz še nepojasnjenih razlogov izgubil nadzorstvo nad motofurgonom in se z vso silo zaletel v zadnji del kasona tovornjaka TS 9059, ki je bil redno parkiran na desni. Sunek je bil tako močan, da se je kabina motofurgona dobesedno zmečkala in ukrivljena pločevina je stisnila nesrečnega Caucicha ob zadnji del kabine.

Nesrečniku so priskočili na pomoč nekateri mimoidoči, ki so tudi poklicali rešilni avto RK. Bolničarji so ranjenca potegnili iz razbitin motofurgona ter ga odpeljali v bolnišnico.

Plamen oplazil mehanika po obrazu

V svoji kovaški delavnici v Ul. Bartoletti 8 se je včeraj popoldne ponesrečil 58-letni mehanik Sebastiano Bucci iz Ul. Ghirlandaio 7. Z zasebnim avtom so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali na dermatološkem oddelku zaradi hudih opeklin prve in druge stopnje po obrazu, levi roki in podlakti ter po levem očesu. Bucci se bo moral zdraviti od 10 do 20 dni. Povedal je, da je malo prej v delavnici popravljal kompresor nekega hladilnika. Poleg njega je njegov 28-letni uslužbenec Luciano Cociani iz Ul. I. Svevo 15 varil kos železa. Nenadoma je iskra varilnega plamena povzročila požar plina amoniaka, ki je uhajal iz kompresorja hladilnika in plamen je Buccija oplazil po obrazu in roki.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Zaradi klevetanja sodnega funkcionarja obsojena na dve leti in pol zapora

Drugo obtoženko pa so obsodili na dobro leto zapora zaradi ponarejanja menic - Obsojeni jugoslovanski begunci

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Falchi, tožilec Brenci, zapisnikar Abba, obramba Morgera in R. Bologna) sta se morali zagovarjati včeraj 34-letna Anita Bonifacio por. Sponza, brez stalnega bivališča, in 42-letna Lidia Tercelli, tudi brez stalnega bivališča. Obe ženski sta v priporu.

Bonifaciovo so obdolžili, da je z dvema dejanjema zagrešila prestopek klevetanja v škodo nekega sodnijskega funkcionarja. Prvič je izjavila karabinjerjem postaje v Naselju sv. Sergeja, da je zvedela od Silvane Badini por. Brandolin, da je sodni funkcionar Zonino Luzzi zadržal nekaj menic, ki so že zapadle, in sicer zato ker ga je Badinijeva podkupila z denarjem in darovi v zlatnini. Drugič pa je Bonifaciova izjavila preiskovalnemu sodniku, da je osebno videla, kako je Badinijeva podarila Luzziju zlato zapestnico. Obtožnica je dolžila Bonifaciovo, da je po krivem obtožila Luzzija, da je prekršil svoje uradne dolžnosti ter se pustil podkupiti, čeprav je vedela, da je nedolžen.

Tercellijevo pa so obtožili, da je ponaredila tri menice, ki jih je potem izročila Badinijevi. Menice so bile izdane 15 novembra 1963 ter je vsaka veljala za 28.000 lir. Tercellijeva jih je podpisala s priimkom Juric Marija, ki je spremenjen priimek njene pokojne matere Marije Jurcich. Te tri menice so zapadle po vrsti v prvih treh mesecih lani.

Včerajšnji proces je zadeval le najpreprostejšo plat protizakonite dejavnosti Bonifaciove, ki pričakuje, da ji bodo v kratkem sodili tudi zaradi neke velike goljufije z menicami, kjer gre kar za okoli 15 milijonov lir. Znano je že namreč da je Bonifaciova sodelovala z Giovannijem Kraljem, venezuelskim državljanom, ki je bil lastnik neke trgovine, ki je v Trstu prodajala gospodinjske stroje. Skupaj sta s ponarejenimi podpisi izdala veliko število menic za okoli 15 milijonov lir. Neki trgovec, ki je prejel menice, je zahteval od Bonifaciove podrobnejše podatke o podpisnikih, kar je ženska tudi storila. Kmalu nato pa je postalo očitno, da je šlo za goljufijo. Kralj je ušel v Venezuelo, njegova uradnica pa je prijavila zadevo policiji, ki je kmalu ugotovila, da je bila v afero zapletena tudi Bonifaciova.

Na včerajšnjem obrobnem procesu so sodniki spoznali obe ženski za krivi ter obsodili Bonifaciovo na 2 leti in 5 mesecev zapora, a Tercellijevo na 1 leto, 1 mesec in 15 dni zapora.

Pred istimi sodniki so se morali zagovarjati tudi trije jugoslovanski begunci, ki so bili obtoženi, da so se uprli javnim funkcionarjem ter jih telesno poškodovali. Na zatožni klopi sta sedela: 24-letni Osman Ahmetović iz Sarajeva in 27-letni Zajm Preljević iz Prijepolja. Obravnavi ni prisostvoval 21-letni Muho Ramić iz Banjaluke, ker se mu je posrečilo zbežati.

Marešala oddelka za tujce pri tržaški kvesturi Loris Marradi in Danilo Marchesi sta 19. julija letos zvečer peljala s furgonom omenjene tri begunce in še dva druga na obmejni blok pri Fernetičih, ker je komisija za begunce zavrnila njihovo prošnjo, da ostanejo v Italiji. Malo pred blokom je Preljević odprl vrata furgona ter skočil na tla. Sledila sta mu še Ahmetović in Ramić. Policajema se je potem posrečilo, da sta prijela samo Preljevića. Pri pretepu pa sta oba dobila poškodbe, zaradi katerih sta se morala zdraviti več dni. Policijski agenti so naslednji dan prijeli še Ahmetovića, ko se je skušal peljati v Trst z vlakom.

Sodniki so spoznali vse tri za krive ter obsodili vsakega pogojno in brez vpisa v kazenski list na 6 mesecev zapora.

Obvestilo izletnikom v Ljubljano

Izletnike na vinsko razstavo v Ljubljano dne 5. septembra 1965 obveščamo, da bodo avtobusi odpeljali po naslednjem voznem redu:

Avtobusi štev. 1, 2, 3 in 4 ob 7. uri iz Ul. Cicerone 4.

Avtobus štev. 5 odpelje ob 7. uri iz Doline, ob 7.05 iz Boljunca (trg), ob 7.10 iz Boršta (prosvetna dvorana), ob 7.15 iz Ricmanj (Ključ), ob 7.20 iz Bazovice pri cerkvi), ob 7.25 s Padrič (križišče), ob 7,35 z Općin (križišče).

Avtobus štev 6 odpelje ob 6.30 iz Cerovelj (križišče), ob 6.40 iz Nabrežine (trg), ob 7. iz Saleža (spomenik), ob 7.10 iz Zgonika (gostilna), ob 7.20 od Briščikov (gostilna Milič), ob 7.30 s Proseka (prosvetna dvorana).

POTOVALNI URAD AURORA

Silovito trčenje dveh avtomobilov

Predvčerajšnjim popoldne se je na križišču Ul. D'Alviano in Ul. Doda pripetila prometna nesreča, pri kateri sta trčila dva avtomobila. Pri nesreči so se ranile tri osebe, od katerih sta se dve zatekli v bolnišnico le nekaj ur po nesreči.

Okrog poldne je 56-letni Giuseppe Sila s Kjadina 1463 vozil svoj avto BMW TS 69559 po Ul. D'Alviano proti Ul. I. Svevo. Ko je privozil na križišče Ul. Doda, je Sila silovito trčil v fiat 600 TS 62511, ki ga je z desne privozil 47-letni šofer Rudolf Medvešček iz Ul. Ventura 9. Zaradi trčenja je Silov avto ostro zavil na desno, in celo zavozil na pločnik, kjer je trčil v drog cestnega znaka. Pri zaporednih trčenji se je Sila trdno držal za volan in se ni ponesrečil, dva potnika, ki sta se peljala v njegovem avtu pa sta se lažje poškodovala.

Z rešilnim avtom so Medveščka prepeljali v bolnišnico, kjer se bo moral na nevrokirurškem oddelku zdraviti 8 dni zaradi več udarcev in ran po glavi in obrazu. Oba potnika v Silovem avtu pa sta nekaj ur pozneje prišla v bolnišnico, kjer so jima nudili prvo pomoč.

LADJE V PRISTANIŠČU

San Marco, Illiria, Carso, Pinetta, G. Lauro, Giuseppina, Monfiore, Auriga, Eritrea, S. Caboto, Isarco, Agostino, Saturnia, Vulcania, Saipa II, Sardatlantic II, Oceanus, Gabriele, Eros, Polare, Elba (It.), Orjula, Opatija, Učka, Bela Krajina (Jug.), Georgios, Kiryaki (Grčija), T. Trader, Ferax, Chichin (Panama), Kosova Marmara (Turčija), H. Baildon (Poljska), G. Brevig (Norveška), Palyam (Izrael), Axum (Et.), L. Smits (Nizozemska), T. Stavros (Ma.), Amber (Vel. Britanija), Marietta (Liberija).

Kino na Opčinah

predvaja danes, dne 1. t. m. z začetkom ob 18. uri barvni film v Cinemascope:

PISTOLA VELOCE

(BRZOSTRELNA PISTOLA)

Igrata:
AUDIE MURPHY
MERRY ANDERS

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, dne 1. septembra 1965 z začetkom ob 19.30 uri barvni film:

GLI INVINCIBILI

(NEPREMAGLJIVI)

Igrajo:
GARY COOPER — PAULETTE GODDARD — BORIS KARLOFF

Gospodarska integracija vzhodno-afriških dežel

Iskanje realnejših okvirov nadaljnjega sodelovanja

Stari, kolonialni instrumenti ne morejo več ustrezati novim zahtevam - Težkoče, ki jih je treba premagati tako v korist nacionalnih kot širših splošnih interesov - Pripombe Tanzanije in stališče Kenije ter Ugande

V Nairobiju, glavnem mestu Kenije, je prišlo do sestanka med poglavarji treh vzhodno afriških dežel — Kenije, Tanzanije in Ugande. Predsednik Julius Nierere in premier Milton Obote sta prišla v Nairobi, da bi skupaj s predsednikom Keniato proučili medsebojne gospodarske odnose, zatem pa še rešili nekatera sporna vprašanja, ki bi mogla ogroziti doslej storjene napore v prid gospodarske integracije, omenjenih dežel.

Neposredno pred sestankom, je predsednik Nierere opozoril, da se sedanje težkoče v gospodarskih odnosih ne smejo ignorirati, če obstaja želja, da se ohranijo važne gospodarske institucije, kakršne predstavljata Skupno tržišče in organizacija poenotenih služb, ki združuje železniški, zračni in poštni promet ter davčno-carinski sistem vseh treh držav.

Po besedah Juliusa Nierera, obstoječi aranžmaji ne zagotavljajo enakopravnega položaja partnerjev, pa je spričo tega neobhodno potrebno podpisati nove in bolj realistične sporazume. Vladi Ugande in Kenije sta podprli takšno stališče tanzanijskega predsednika ter izrazili pripravljenost, da se nastali problemi skupno prouče ter končno najde tudi formula, ki bi bila sprejemljiva za vse tri dežele.

Ideja gospodarske integracije, ki bi na osnovi prvotne zamisli imela utreti pot k uresničitvi, oziroma ustvaritvi federacije med Tanzanijo, Kenijo in Ugando, je bila porojena pred nekaj več kot letom dni, v času, ko je Kenija, kot zadnja med omenjenimi tremi deželami, postala neodvisna država. Obstajalo je mnenje, da predstavlja objektivno osnovo za izvedbo te koncepcije organizacija poenotenih služb, ki je bila ustanovljena še času britanske kolonialne uprave.

Skupen denar in monetarni odbor sta prav tako predstavljala sponki, ki sta jih povezovali še takrat, ko so Tanzanija, Kenija in Uganda bile britanske kolonije. Nadaljnja praksa pa je pokazala, da predstavljajo ostanki kolonialnih okvirov motnjo ne samo za integracijo, marveč tudi za enakopravno sodelovanje med partnerji. Postali so vzrok nesoglasij med njimi.

Vsi glavni upravni organi poenotenih služb se nahajajo v Nairobiju. Kenija daje za njihovo funkcioniranje polovico potrebnih sredstev, ima pa od njih tudi največ koristi. Tanzanija in Uganda pa sta mnenja, da ju to spravlja v neenakopraven položaj v odnosu do Kenije, ter skušata ustanoviti svoje lastne finančne ustanove in banke, ker bi jima omogočile samostojnejši razvoj domačega gospodarstva in enakopravnejše odnose ne samo s partnerji, temveč tudi s tretjimi deželami.

To se bo kmalu uresničilo, ker bo šiling, ki so ga bili izdali v času britanske kolonialne uprave, kmalu izgubil svojo vrednost, vtem ko bo vsaka dežela pristopila k emitiranju lastnega denarja. Obenem bo prenehal delovati tudi skupni monetarni odbor, katerega korenine segajo v London, a namesto tega bodo začele poslovati nacionalne banke. Njihova naloga bo predvsem spodbujati k hitrejši industrializaciji držav, o katerih je govora. Tanzanija je pred nedavnim objavila, da bo njena Nacionalna banka začela opravljati svoje posle že v najkrajšem času.

Tanzanija, Uganda in Kenija so dežele, ki so šele pred nekaj leti postale neodvisne, nakar so stopile po poti lastnega razvoja. Tanzanija se je rešila kolonialne odvisnosti leta 1961, Uganda 1962 in Kenija leta 1963.

Poljedeljstvo predstavlja njihovo osnovno gospodarsko panogo in nekaj tropskih proizvodov — bombaž, kava, čaj, kakao — so poglavitni viri izvoznih dohodkov, od katerih je odvisen celoten njihov gospodarski razvoj. Nestabilne cene surovin in poljedelskih proizvodov na svetovnem tržišču pa otežkočajo napore njihovih vlad, da bi ustvarile ustrezne pogoje hitrejšega razvoja nacionalnih gospodarstev ter si postavile lastno industrijo, za katero obstaja bogata surovinska baza.

Gospodarski problemi teh treh vzhodno-afriških dežel so malone enaki, pa se je ob priložnosti prvih poskusov integracije tudi pokazalo, da bi veljalo poiskati nove poti gospodarskega sodelovanja, reševanja ekonomskih težkoč in ustvaritve gospodarskih zvez z ostalimi afriškimi deželami, a tudi onimi izven afriškega kontinenta.

Ekonomisti Tanzanije so namreč ugotovili, da so dosedanje oblike trgovine z Ugando in Kenijo destimulativno vplivale na industrijski razvoj njihove dežele. Kot primer so navedli, da se iz Ugande in Kenije uvažajo mleko, meso, pivo in drugo potrošno blago, ki ga Tanzanija lahko proizvaja tudi sama. Takšna oblika trgovanja predstavlja osnovni razlog kroničnega zunanjetrgovinskega neravnovesja Tanzanije v odnosu do ostalih dveh dežel.

In prav tako smatrajo tudi politiki ter strokovnjaki Ugande in Kenije, da je razvoj gospodarstev njihovih dežel otežkočen od neustreznih gospodarskih zvez z ostalimi partnerji. V resnici gre za objektivne težkoče dežel, katerih gospodarstva so šele v razvoju in katera šele ustvarjajo svoja nacionalna tržišča. Sele ko bo ta proces dosegel določeno raven, bo gospodarska integracija omenjenih treh dežel prinesla pričakovane koristi. Nedvomno bodo Kenija, Uganda in Tanzanija našle skupno platformo, da bi sporazumno rešile nastale probleme, ker so pač ti izraz težkoč celotnega nerazvitega sveta, ki išče nove poti, da bi premagal ostanke kolonialnih odnosov ter ustvaril svoje samostojno nacionalno gospodarstvo. To dokazuje tudi stališče najvišjih predstavnikov Ugande in Kenije, ki so ga ti bili zavzeli v zvezi z izjavami tanzanijskega predsednika Nierera.

Očitno je, da so stari kolonialni okviri neprimerni za izgradnjo novih odnosov med tremi enakopravnimi, samostojnimi partnerji. Spričo tega bodo, nedvomno, ustvarili take nove oblike gospodarskega sodelovanja, s pomočjo katerega bo trem deželam zagotovo omogočeno uveljaviti ter razviti tako svoje nacionalne kot skupne interese. To bo, seveda daljša, vendar varnejša pot — pot k integraciji preko trenutne desintegracije.

Za takšno smer se bodo prav gotovo opredelile vse tri dežele, saj jim bo ta omogočila povsem samostojen gospodarski razvoj, enakopravno gospodarsko sodelovanje ter združitev naporov za rešitev skupnih težkoč.

P. S.

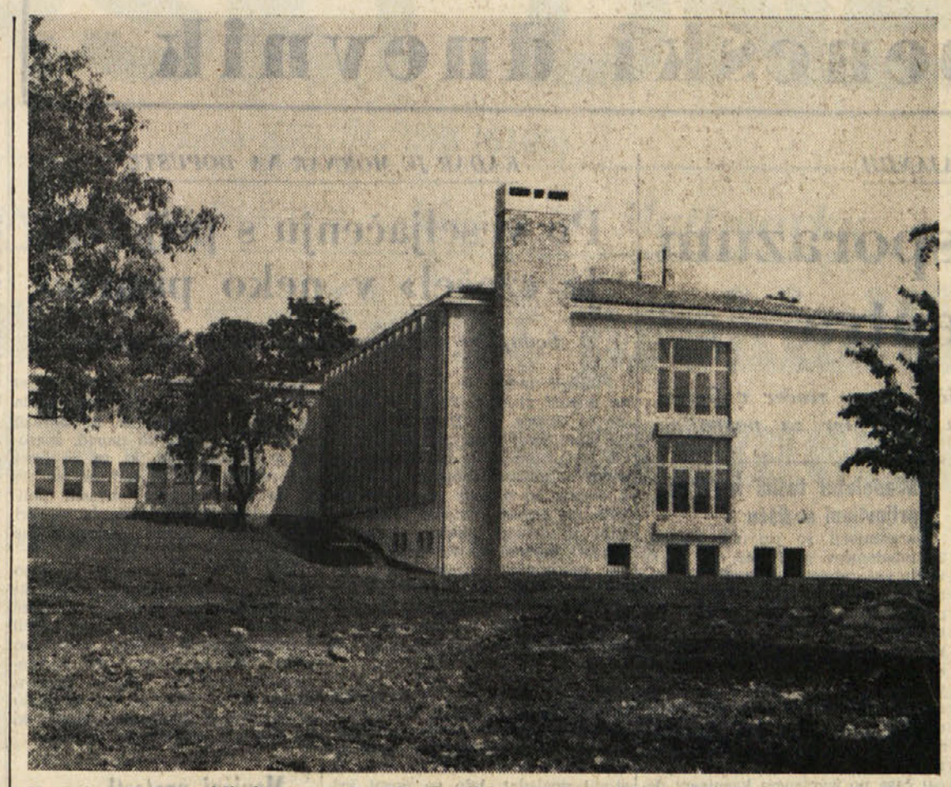

V okviru proslave občinskega praznika, je Hrpeljah v nedeljo dopoldne bila tudi otvoritev novega šolskega poslopja. Zgrajeno je na osnovi najsodobnejših gradbenih načelih in temu ustrezno opremljeno. Po otvoritvi je bila odkrita plošča 44 padlim partizanom in žrtvam fašizma s področja Hrpelj

PROUČEVANJE PODATKOV O ČLOVEKU V VESOLJU

Za naš organizem breztežno stanje ni nepremagljiva ovira

Manever «rendez-vous» v vesolju, ki ga Cooper in Conrad nista izvedla - Ugotovitve na «II. mednarodnem simpoziju o osnovnih vprašanjih vesoljske medicine» - Različni občutki Komarova, Feoktistova in Jegorova med poletom

Srečno zaključeni osemdnevni polet ameriške vesoljske ladje «Gemini 5», ki se je začel 21. avgusta, predstavlja enega od doslej najpomembnejših vesoljskih poizkusov tako v znanstveno-tehničnem kot biomedicinskem pogledu. Med številnimi nalogami, ki so bile poverjene astronavtoma Cooperju in Conradu, še prav poseben pomen pripisujejo poizkusu, s pomočjo katerega je imelo priti do uresničitve tako imenovanega manevra «rendez-vous» v vesolju.

Kot je bilo že sporočeno, tega manevra oba astronavta nista mogla izvesti zaradi okvare v sistemu za proizvodnjo električne energije, vendar je v teku tretjega dne poleta okrog Zemlje bila izvedena namesto tega imitacija omenjenega manevra, t. j. «srečanje» vesoljske ladje «Gemini 5» z namišljenim satelitom na določeni krožni poti okrog Zemlje. Astronavta Cooper in Conrad sta na ukaz z Zemlje pristopila k izvršitvi tega eksperimenta in se, upravljajoč svojo vsemirsko ladjo, po dveurnih poskusih približala k namišljenemu satelitu na razdaljo 27 km, a znanstveno tehnična naloga je bila, potemtakem, opravljena samo delno.

Druga nič manj važna naloga se nanaša na reakcije človeškega organizma v teku osemdnevnega trajanja poleta v vesoljski ladji. Do nedavne izstrelitve vesoljske ladje «Gemini 5», je orbitalne polete v vesoljski ladji opravilo vsega skupaj 19 kozmonavtov (11 sovjetskih in 8 ameriških). Vsi poleti teh «pionirjev vesolja» so bili zaključeni z uspehom, ker so se vsi povrnili na Zemljo «živi in zdravi». Nekateri od teh pa so tako v teku samega poleta kot tudi po njem čutili, spričo različnih in specifičnih vplivov na človeški organizem v pogojih vsemirskega poleta, določene motnje. Strokovnjaki za vesoljsko medicino so doslej pridobljene izkušnje natančno proučili in prišli v zvezi z omenjenimi vplivi do zelo zanimivih zaključkov. Doslej je prišlo že do dveh mednarodnih znanstvenih sestankov, kjer se je razpravljalo o teh vprašanjih. Zadnje je pred nedavnim potekalo v Parizu v palači UNESCO, in to pod nazivom «II. Mednarodnega simpozija o osnovnih vprašanjih vesoljske medicine». Simpozij je organizirala Mednarodna astronavtska akademija, ob pomoči Mednarodne astronavtske organizacije ter še nekaterih drugih mednarodnih ustanov. Udeležili so se ga najvidnejši sovjetski in ameriški strokovnjaki za novo panogo vesoljske medicine, imenovane «ekofiziologija». Ta panoga obsega vrsto bioloških disciplin, ki se ukvarjajo s proučevanjem živih organizmov v pogojih vesoljskih poletov in pod vplivom raznih činiteljev, začenši od akceleracije do kozmičnega žarčenja, vendar še prav posebno v zvezi s pogoji v kabini vesoljske ladje. Na simpoziju se je razpravljalo tudi o drugih panogah vesoljske medicine, kakršne so na pr. psihofiziologija, biotehnika itd. itd.

V preteklem obdobju dveh let, odkar se je vršil I. simpozij, sta bila zaključena tako sovjetski program «Voztok» kot ameriški «Mercury», a začelo se je z izvajanjem novih programov «Vzhod» in «Gemini». Na omenjenem II. simpoziju je bil med drugim, nakazan pregled nekaterih važnih izkušenj ter zaključkov, do katerih je prišlo v prvi fazi človekovih poletov okrog Zemlje v vesoljski ladji, nakar so bile začrtane tudi perspektive za uresničenje druge faze, ki je sedaj v teku in ki bi morale utreti pot do ostvaritve končnega cilja, se pravi do izstrelitve vesoljske ladje s človeško posadko proti Luni in človekovega pristanka na njeni površini.

Doslej pridobljene izkušnje so pokazale, da je vprašanje poletov v breztežnem stanju in v teku večdnevnega trajanja v glavnem rešeno, vsaj v kolikor se nanaša na cono okrog 500 kilometrov nad zemeljsko površino. Vendar pa to ne pomeni, da so že rešena vsa vprašanja, kakor tudi ne, da je tako imenovano herojsko obdobje izvajanja programa človekovih poletov v vesolje že zaključeno. Potrebno bo, da se pred tem opravijo še mnogi drugi poizkusi. Ne smemo namreč, pozabiti, da znaša povprečna razdalja Lune od Zemlje okrog 384 tisoč km in da še niso zbrani vsi konkretni podatki o sestavi in značaju tal na njej, in končno je še tu vprašanje že omenjenega manevra «rendez-vous», ki tudi čaka na rešitev in je prav tako tesno povezano s programom pristanka na našem satelitu. Po še nepotrjenih vesteh se v Sovjetski zvezi že pripravljajo na ostvaritev takega poizkusa v bližnji bodočnosti. In verjetno je, da bodo vsa ta vprašanja tudi uspešno rešena, ker je danes tudi najhujšim skeptikom jasno, da je astronavtika že zapustila obdobje svoje predzgodovine in da se zdaj razvija z domala nesluteno hitrostjo.

Na II. simpoziju je nadalje prišlo do še drugih važnih ugotovitev. Tako je na pr. na osnovi podatkov sovjetskih učenjakov o poletu prve «vesoljske trojke» v «Vzhodu I» (oktobra 1964) moč zaključiti, da so v teku tega prvega kolektivnega poleta bile frekvenca srčnega ritma, živčna napetost in emotivnost kozmonavtov mnogo manjše kot v primeru posameznih poletov v vesoljskih ladjah tipa «Voztok». Neuropsihična napetost je manjša in medsebojni vpliv članov posadke je ugoden. Ti podatki so zbudili še poseben interes, ker jih je bil zabeležil kozmonavt — zdravnik Jegorov, ki je strokovnjak za fiziologijo vestibularnega organa ter organov ravnotežja. Zanimivo je nadalje, da ni pilot — kozmonavt, Komarov, ves čas poleta občutil nikakršnih motenj v svojih organih, vtem ko sta ostala dva, Feoktistov in Jegorov, imela, posebno med 4. in 8. krogom, dokaj neprijetne občutke lažje vrtogavice, brž ko sta naglo obrnila glavo. Jegorov je po prvih dveh urah poleta občutil prve znake vestibularnih reakcij, kar mu je povzročilo izgubo apetita in bolečine v želodcu. Ti simptomi so zlasti prišli do izraza v teku 5. kroga. Poleg tega sta Feoktistov in Jegorov imela nekakšne privide tako pri odprtih kot pri zaprtih očeh. Prvi je v času poleta imel vtis, da mu nekaj vleče glavo nazaj, drugi pa, nasprotno, da mu jo potiska naprej. Sovjetski strokovnjaki pojasnjujejo te motnje s tem, da sta Feoktistov in Jegorov bila manj trenirana od ostalih kozmonovtov, ki so dejansko vsi poizkusni piloti, kakor tudi s tem, da sta oba opravljala nekakšno «avtoanalizo» svojih reakcij, kar je sicer bila tudi njihova poglavitna naloga. Z drugimi besedami povedano, najboljši način, da se človek ogne teh «vesoljskih bolezni», je ta, da o teh motnjah ne razmišlja. Leonov, ki je med spuščanjem vesoljske ladje bil zelo zavzet v zvezi s točnim izpolnjevanjem svoje delikatne naloge, na primer sploh ni občutil nobene organske motnje. Zanimivo je nadalje, da je Komarov v teku poleta izgubil na teži 1,9, Jegorov 3, a Feoktistov 3,5 kg, čeprav jim je bila zagotovljena količina 3.400 do 3.700 kalorij dnevno. Razumljivo je spričo vsega, da bo doslej najdaljši polet vesoljske ladje «Gemini 5» nudil še mnoge nove in zanimive znanstvene ter tehnične podatke, o katerih se bo razpravljalo na letošnjem Mednarodnem astronavtskem kongresu, do katerega bo prišlo v Atenah ta mesec. O novih biomedicinskih izkušnjah, pa bo govora na III. simpoziju vesoljske medicine, ki pa bo šele leta 1967.

Alida Valli je še vedno dokaj popularna filmska umetnica, kot je razvidno iz slike, posnete ob otvoritvi beneškega mednarodnega filmskega festivala

RADIO VELEVIZIJA

SREDA, 1. SEPTEMBRA 1965

Radio Trst A

7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Ansambla Privitera in L'Allegra Brigata; 12. Alessandro Manzoni: Zaročenca; 12.35 Za vsakogar nekaj; 13.30 Narodne pesmi in plesi; 17.00 Orkester, ki ga vodi Gianni Safred; 17.20 Pesem in ples; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.00 Vokalna glasba iz 16. in 17. stoletja; *19.15 Antologija Ivana Trinka; 19.30* Znane melodije; 20.00 Šport; 20.30 Ansambla Franco Russo in Franco Vallisneri; 21.00 Simfonični koncert; 22.15 Romantične melodije; 23.00 Variacije v jazzu; 23.15 Napoved časa in poročila, nato zaključek oddaje.

Trst

12.05 Plošče; 12.20 Glasbeni vložek; 12.25 Tretja stran.

Koper

7.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Lahka glasba; j.00 Pevski program; 8.30 Jug. narodne pesmi in plesi; 9.00 Plošče; 9.45 Najuspelejše melodije; 10.00 Glasbeni mozaik; 10.40 Glasbeni vložek; 10.45 Pevci danes; 11.30 Glasba, sladka glasba; 11.50 Glasba po željah; 12.45 Lahka glasba; 12.55 Nadaljevanje glasbe po željah; 13.40 Mala prodajalna plošč; 14.00 Pesmi in plesi naše domovine; 14.45 Zabavna glasba; 15.00 Glasbeni vrtiljak; 15.45 Slov. narodne; 16.00 Violinist Igor Ozim; 16.30 Oddaja za najmlajše; 17.10 Pojeta Brenda Lee in Paul Anka; 17.40 Polke in valčki; 18.00 Prenos RL; 19.00 Bert Kaempfert in njegove skladbe; 19.30 Prenos RL; 22.15 Igra ork. Karla Viacha; 22.40 J. Brahms: Valzer; 23.00 Prenos RL.

Nacionalni program

8.30 Glasba za dobro jutro; 9.10 Glasbene strani; 9.45 Pevski program; 10.05 Operna antologija; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.30 Tartinijev koncert; 11.45 Glasba na godala; 12.05 Prijatelji ob 12. uri; 13.25 Solisti lahke glasbe; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.30 Parada uspehov; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Oddaja za najmlajše; 16.30 Emilia Gubitosi in njene skladbe; 17.25 Ital. poezija v evropski glasbi; 18.35 Neapeljske pesmi; 19.30 Glasbeni vrtiljak; 20.25 Pietro Mascagni: «Lodoletta», lirična drama v 3 dejanjih; 22.30 Plesna glasba.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Orkestralni koncert; 9.35 «Music-hall», glasbeni program; 10.35 Najnovejše pesmi; 11.00 Plošče; 13.00 Srečanje ob 13. uri; 14.00 Pevski program; 14.45 Plošče; 15.00 Ital. narodne pesmi in plesi; 15.15 Izbrali smo za vas; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.00 Rapsodija; 16.38 Ital. pesmi; 17.35 Mala ljudska enciklopedija; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši najljubši pevci; 20.00 Koncert lahke glasbe; 21.40 Poje Charles Aznavour; 22.10 Večerna glasba.

III. program

18.30 Pregled gledališke umetnosti; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 21.30 Štiri nabožne skladbe Giuseppa Verdija; 22.15 Ital. pripovedništvo in poporniško gibanje; 22.45 Glasba danes.

Slovenija

8.05 Lepe melodije; 8.25 Plesi in rapsodije; 9.15 Mladinski zbori pojo; 9.30 Zabavali vas bodo; 10.15 Brahmsove pesmi poje baritonist Gerard Souzay, pri klavirju Dalton Baldwin; 10.30 Človek in zdravje; 10.40 Nekaj domačih; 11.15 Nimaš prednosti; 12.00 Poročila; 12.05 Arije iz oper Georga Friedricha Händla; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Koroške narodne pesmi; 13.15 Zabavna glasba; 14.00 Poročila; 14.05 Iz koncertov in simfonij; 15.20 Zabavni intermezzo; 15.30 Posnetki bolgarskega pevskega zbora «Gusla»; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Pianistka Magda Rusyjeva in violončelist Ciril Škerjanec; 18.15 Iz fonoteke radia Koper; 18.40 Naš razgovor; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Gaetano Donizetti: «Lucia Lammermoor», opera v treh dejanjih; 22.10 Od popevke do popevke; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Igra Plesni orkester RTV Ljubljana.

Ital. televizija

18.30 Oddaja za najmlajše; 20. Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Pustolovščine Laure Storm: «Uu cappotto di mogano per Joe»; 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik; 21.15 VII. mednarodni festival pesmi; 22.30 Evrovizija: Turnir iger med Francijo, Zah. Nemčijo, Belgijo in Italijo.

Jug. televizija

SREDA 1. SEPTEMBRA

18.45 Oddaja za otroke; 19.15 Violinski koncert J. S. Bacha; 19.45 Cikcak; 20.00 TV dnevnik; 20.35 Lirika; 20.45 Danny Kaye vam predstavlja (serijski film); 21.50 Dnevi in dela Michelangela, II. del.

Sljeme — Avala

18.30 Informativne oddaje; 20.45 Danny Kaye vam predstavlja (serijski film); 21.30 Sljonsk — poljski ansambel narod. pesmi.

VELIKI MISLEC IN RODOLJUB

Juraj Križanić in Rusija

Izdaja Križanićeve «Politike» v SZ - Spodbuda za temeljitejše proučevanje pisateljevega dela

«Očitna krivica in nedostojnost bi bila, da bi imeli tisti, ki ne prispevajo ničesar k splošni ljudski blaginji, med ljudstvom prve in najvažnejše položaje. Nasprotno, takšni ne samo ne smejo imeti prvih položajev, marveč ne smejo upravljati nobenega državnega posestva...»
(J. Križanić: «Politika»)

V Sovjetski zvezi so pravkar izdali eno najpomembnejših del našega srednjeveškega pisatelja, filozofa, politikologa, lingvista in velikega borca za enotnost slovanskih narodov Juraja Križanića. To je pravzaprav druga popolna in znanstvena izdaja Politike, ki je bila napisana pred 300 leti, izšla pa je šele sredi 19. stoletja.

Kakor vemo, sodi Juraj Križanić med najbolj izobražene ljudi svojega časa. Rodil se je v plemiški družini, ki se je v začetku XVI. stoletja naselila okrog srednje Une, potem pa se je preselila v Bihać. Križanić, (da navedemo samo nekatere podatke) končal gimnazijo v Zagrebu, postal magister filozofije v Gradcu, leta 1662 pa je dosegel doktorat iz teoloških študij v Rimu. Potem je nekaj časa služboval v domovini. Toda takšen način življenja Križanića ni mogel zadovoljiti. Krenil je po svetu in odtlej njegovo življenje spominja na razburljiv roman, poln nepričakovanih preobratov.

Še vedno ni dovolj jasno, kako je Križanić prišel na idejo o lastni misijonarski vlogi, in sicer na dveh področjih. V prvo, v uresničevanju ideje o slovanstvu kot jezikovni in etnični celoti, in, v drugo, o ustanovitvi cerkvene unije kot utelešenju njegove duhovne in kulturne enotnosti. «Ko je Križanić bral Posvenovo knjigo «De rebus moscoviticis» in Herbersteinove opise Rusije — pravi Miroslav Krleža v svojem eseju o Patru dominikancu Juriju Križaniću — je jasnovidno spoznal zelo preprosto resnico: resnico o vseslovanski etnični in lingvistični istovetnosti.» Kot živahen in temperamenten duh, mož široke kulture, dober poznavalec osmih jezikov se je Križanić vse življenje dosledno boril za uresničenje cilja, ki si ga je bil izbral. Menil je, da se mora njegova misijonarska vloga uresničevati predvsem v Rusiji, edini slovanski državi, ki je takrat lahko ohranila samostojnost in okrog katere bi se zbrali drugi slovanski narodi, ki pa so jo, kakor je Križanić sam izkusil, pretresali notranji boji, spopadi in iztrebljanje. Težeč za svojim donkihotskim ciljem, je Križanić leta 1646 odpotoval v Smolensk, pozneje pa v Moskvo, od koder se je leta 1648 vrnil na Poljsko, ostal nekaj časa v Varšavi, prišel v marcu na Dunaj in se v oktobru 1650 vkrcal na ladjo, namenjeno v Carigrad, dve leti pozneje pa ga je najti v Rimu. Tam se je ukvarjal z znanstvenim delom in prevajanjem. Šele leta 1658, kakor pravi V. Jagić, «brez posebej dobljene misije, celo proti volji rimske Propagande in samega papeža» odpotoval v Moskvo.

In takrat, ko je kazalo, da je tako blizu uresničenju svojega zaobljubljenega cilja, so ga iz doslej ne povsem pojasnjenih razlogov izgnali v sibirsko mestece Tobolsk, kjer je ostal v izgnanstvu celih petnajst let. Krleža pravi v omenjenem eseju, da je Križanić «koprnel v Sibiriji pod moralnim madežem, da je Latinec» in da je «prišel v Rimu v nemilost, ker je bil osumljen da je slovanofil, ki se nagiba k razkolništvu». In prav tu, v tišini sibirskih ravnin, so nastala njegova znana dela. Tu je napisal tudi Pogovor o vladarstvu, delo, znano kot Politika. Pisal je lastno verzijo Gramatike slovanskega jezika in to delo mu je pozneje prineslo slavo očeta primerjalne slovnice slovanskih jezikov.

Potem ko se mu je posrečilo rešiti se sibirskega izgnanstva, se je Križanić vrnil v Moskvo. Po kratkem bivanju v njej je najbrž zaradi doživetih razočaranj in hudega pomanjkanja odpotoval v Vilno, kjer je vstopil v dominikanski red in kjer je ostal pet let. Čeprav moralno strt in čuteč, da njegovo delo ne uživa podpore ne v Rimu ne v Moskvi, je nadaljeval svojo literarno dejavnost. Med samostanskimi stenami je napisal spis «Historia de Sibiria», delo, v katero je vključil mnogo svojih opažanj. S smrtjo leta 1683 na Dunaju, ki so ga Turki obkolili, so bila zaključena življenje in doživetja tega velikega našega popotnika, misleca in propagandista, ki ga ljudje takratnih časov niso razumeli.

Prav tako čudna je usoda njegovih del. Čeprav si je vse življenje prizadeval vzbuditi zanimanje rimskih cerkvenih poglavarjev ter ruskih carjev in bojarov za svoje ideje in dela, so njegovi rokopisi, pisani v svojevrstni mešanici več slovanskih jezikov ali v latinskem in italijanskem jeziku, ležali pokriti z debelimi sloji prahu v arhivih ruske diplomatske službe in katoliške Kongregacije.

In šele malone 150 let po Križanićevi smrti je začel ruski bralec spoznavati njegova dela. «Zgodovina Sibirije» je bila kot delo «neznanega avtorja» objavljena leta 1882. Križanićeva «Gramatika» je izšla leta 1848. Ruski raziskovalec, ki je odkril rokopis «Politike», je objavil to delo leta 1859 z naslovom, ki ga je določil sam: «Ruska država v XVII. veku». Izid tega dela je bil za takratno kulturno javnost prava senzacija. V drugi polovici XIX. stoletja so izšla tudi druga Križanićeva dela, pa tudi cela vrsta njegovih biografij.

Kako so odkrili skrivnostno osebnost pisca del o Rusiji in Sibiriji v XVII. stoletju, ki so napravila na ruskega bralca tako globok vtis? Od prvega zapiska v književni publicistiki (Srbin Jura sačinio pozdravni govor pri venčanju carja Fjodora Aleksejeviča — Srb Jura sestavil pozdravni govor pri kronanju carja Fjodora Aleksejeviča. O drugih njegovih delih ni podatkov — Novikov, 1772), pred obsežnih biografij in monografij Besonove (1860) in Belokurova (1901) do najnovejših raziskav sovjetskih znanstvenih delavcev, skušajo razpoznati dela Jurja Križanića, ponovno proučujejo že izrečene ocene in postavljajo nove hipoteze.

Težko je povedati ocene, izrečene v zadnjih sto letih, kolikor z občasnimi prekinitvami traja proučevanje Križanićevega dela v Rusiji. Nekaj zato, ker njegova publicistična in književna dediščina še vedno ni dovolj raziskana, morda bolj zato, ker imajo tudi sama Križanićeva dela pečat velikih protislovij, so bile izrečene različne, dostikrat povsem nasprotne sodbe o piščevem pomenu in vrednosti njegovega dela. Za ene je Križanić predvsem ognjevit patriot, zagovornik ideje o enotnosti vseh Slovanov (Blesonov), mislec, čigar koncepcije so vplivale na reforme Petra Velikega (Solojev). Za druge je bil in ostal katoličan, čeprav mu niso odrekali občutka slovanskega patriotizma (Markević). Po mnenju tretjih je bil glavni cilj Križanićeve dejavnosti vzpostaviti cerkveno unijo, čemur je podredil vse drugo, vštevši tudi idejo o slovanski enotnosti (Belokurov).

Niti v novejši sovjetski historiografiji ni enotnega mnenja o Križaniću. Kot daljni odmev minulosti se pojavljajo nasprotujoča si gledišča o vrednosti piščevega dela. Eni dajejo idealiziran lik pisca (Dacjuk v svoji knjigi leta 1946), drugi ga imajo za zvestega hlapca Vatikana, za jezuita, čigar edini cilj je bil, «da se ruska država spremeni v papeževo orodje in njegova avtoriteta izkoristi za širjenje gospostva Vatikana v slovanskih deželah» (Epifanov v članku Intrige Vatikana v Rusiji in Juraj Križanić, leta 1953). Resnici na ljubo in rekli bi, na srečo, so takšne ocene, podobne Epifanovim, osamljene in zadevajo na neugoden odmev pri mnogih sovjetskih zgodovinarjih in raziskovalcih. Tu prevladuje mnenje, da je treba delo Jurja Križanića proučiti kompleksno, celotno. Njegova dela so po mnenju mnogih spomenik slovansko-ruske družbenopolitične misli. Treba je proučevati Križanićeve poglede v razvoju in si prizadevati prikazati vso zamotanost revolucije njegovega gledanja na življenje. Čeprav so bila njegova gledišča nekoliko utopistična, je v svojih delih uporabljal živa opažanja o ruski stvarnosti. Njegove koncepcije je treba spoznavati v zvezi z razvojem ruske družbene misli XVII. stoletja, mednarodnega položaja, vloge slovanstva, položaja slovanskih narodov na Balkanu, od koder je pisec doma, itd. V predgovoru k sedanji izdaji «Politike» je Križanić ocenjen kot velik pisec-publicist XVII. stoletja in velik slovanski rodoljub. «Samo zaradi nekega čudnega nesporazuma.» je rečeno v predgovoru, — naši zgodovinarji niso uporabili Križanićeve «Politike» kot pričevanja sodobnika o Rusiji v drugi polovici XVII. stoletja.»

Malone pred sto leti, ob 250-letnici Križanićevega rojstva, je ruski raziskovalec N. Severni pisal, da «v sedanji dobi (leta 1867 — prip. P. D.) še ni znanstvenega ne celotnega dela o Križanićevem življenju in osebnosti, ker je treba zdaj, kakor tudi prej, spričo pomanjkanja pozitivnih dejstev dostikrat povzemati različne hipoteze in šele nekatere izmed tistih, ki so bile davno postavljene, bi lahko imeli za realne. «Čez dve leti bo minilo 350 let od rojstva našega velikega pisca. Ali bomo morali tudi takrat ugotoviti tisto, kar je bilo rečeno že pred sto leti — da še nimamo celotnega dela o Križaniću? Tisto, kar imamo, namreč ne zadošča. Boljša dela jugoslovanskih avtorjev o tem našem velikem kulturnem delavcu bi lahko skoraj našteli na prste. Doslej je napisal popolnejšo biografijo ●

(Nadaljevanje na 4. strani)

HOROSKOP

OVEN (21.3. do 20.4.) Skušajte kar najbolj učinkovito izkoristiti neko ugodno priložnost. Ne zahtevajte od ljubljene osebe nekaj nemogočega.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ustvarile se bodo ugodne poklicne možnosti, vendar jih prej se dobro proučite. Skušajte solidneje zavarovati družinske koristi.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6) Uspešen dan, posebno kar zadeva osebno kulturo. Ne ozirajte se na besedičenje svojih sosedov.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Prejkone boste sprejeli neko ugodno ponudbo. Osnovna značilnost vašega razpoloženja se bo izrazila v dokajšnji brezperspektivnosti.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne odpovejte se osnovnim postavkam nekega že sprejetega programa. Zelo enostavno boste rešili zapleteno vprašanje.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Potrebno bo storiti znaten napor, da bi se rešili iz slepe ulice. Napredek v nekem čustvenem vprašanju.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Zanesite se predvsem na svojo previdnost. Nekatera nasprotstva bodo vznemirila družinsko vzdušje.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) V nobenem primeru ne odstopite svojih pravic. Na čustvenem področju boste zamudili izredno ugodno priložnost.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Ne ponižajte se, da bi sprejeli neko ponudbo dvomljive poštenosti. Da bi ohranili spoštovanje prijatelja, bo potrebna določena žrtev.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Skušajte se uveljaviti, vendar ne za kakršno si bodi ceno. Posvetite več časa družini.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) V teku današnjega dne boste morali biti zelo previdni v svojih poslovnih odnosih. Prijetne novice v zvezi z drago osebo, ki je zelo daleč.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Sreča bo naklonjena vsem drznim osebam. Pazite se pred nekom, ki ga še ne poznate dobro.

Goriško-beneški dnevnik

SINOČI PO DOLGOTRAJNIH POGAJANJIH

V Krminu dosežen sporazum za upravo levega centra

V odbor izvoljen tudi Slovenec Ivan Prinčič - Danes zvečer v Gorici nadaljevanje pogajanj v občinah Gorica in Tržič ter za pokrajino

Sinoči ob 20.30 je bila v občinski sejni dvorani v Krminu ponovna seja novoizvoljenega občinskega sveta za katero so imeli na dnevnem redu izvolitev novega župana in odbornikov. Že popoldne je bil predhodni sestanek predstavnikov treh strank levega centra na katerem so se načelno sporazumeli o sestavi levega občinskega odbora in o skupnem občinskem programu.

Ob začetku seje v Krminu je predsedujoči starejši svetovalec Paolo Benelli najprej ugotovil zakonito število prisotnih kar je omogočilo, da so potem prešli na izvolitev župana in odbornikov. Za novega župana je bil izvoljen demokristjan geometer Paolo Benetti, ki je bil v prejšnjem odboru za podžupana. Za podžupana in odbornika za javna dela je bil izvoljen Zar (PSI), za odbornika za kmetijstvo pa Marangon (PSDI). Od KD sta bila izvoljena še dva odbornika in sicer industrijalec Ivan Prinčič, ki je verjetno dobil resor občinskih financ ter Paselli za asistenco. Za namestnika sta bila izvoljena Braida od (KD) in Boemo (PSI)

Danes zvečer ob 20.30 pa bo na sedežu PSDI v Gorici ponoven sestanek pokrajinskih predstavnikov treh strank levega centra na katerem bodo nadaljevali razgovore za dosego sporazuma tudi v Gorici, Tržiču in pri pokrajinski upravi kjer je med KD, PSI in PSDI še več spornih točk.

S tem se bo zaključilo dolgo obdobje pogajanj ter bomo po skoraj treh mesecih vendarle prišli do krajevnih parlamentov, ki bodo lahko začeli redno delovati.

Spremembe v vodstvu PSIUP

Preteklo nedeljo se je v Gradiški sestalo pokrajinsko vodstvo PSIUP, ki je vzelo na znanje odstop dosedanjega pokrajinskega sekretarja te stranke Piera Giordanija zaradi družinskih razlogov. Do bližnjega kongresa stranke, ki bo v oktobru, bo vodil tajništvo triumvirat dr Cumpeta, dr. Mirabella in Rizzi.

Ob tej priliki so tudi ugotovili, da je industrijski obrat za izdelavo asfaltne mase, ki ga je postavilo podjetje Postir v Zagraju, škodljiv za ljudsko zdravje ker ne upošteva obstoječih sanitarnih predpisov. Na sestanku so zavzeli tudi stališče do pogajanj s PSI za sestavo odborov levega centra pri upravah na Goriškem.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je v Gorici odprta lekarna D'UDINE, v Ul. Rabatta št. 18, tel. 21-24.

Mladoletni tatiči iz Tržiča prijavljeni sodišču

Karabinjerji so prijavili sodišču 20 mladeničev iz Tržiča, ki so izvršili več tatvin v zadnjih treh letih. Posebno aktivni so bili v obdobju med letošnjim februarjem in junijem. Razen treh, ki so nekoliko starejši, so vsi mladoletniki, stari od 12 do 18 let. Za cilj svojih podvigov so si izbrali stanovanja, iz katerih so odnašali denar, ukradli pa so tudi več motociklov, zapestnih ur itd. Vsi so na začasni svobodi, ker so jih izsledili precej časa po izvršenem kaznivem dejanju. Nekateri so obdolženi tatvin, drugi pa nakupa ukradenega blaga.

KADAR JE MORNAR NA DOPUSTU

Po veseljačenju s prijatelji je «zašel» v neko pisarno

Sedaj bo moral predčasno nazaj na morje

Prejšnji teden je prišel domov na dopust 21-letni Walter Di Biaggio iz Gorice, Ul. Della Barca 16, ki služi svoj rok pri mornarici. Ob tej priliki se je hotel malo pozabaviti tudi s svojimi prijatelji. Z dvema od njih je ponoči od sobote na nedeljo obiskal nekaj gostiln in drugih lokalov. Okrog 2. ure po polnoči so vsi trije s precej negotovimi koraki merili Ul. Giustiniani ter se v živahnem pomenku ustavili pred hišo, v kateri ima svoj urad avtoprevozno podjetje Interbartolo e Plesničar na št. 91.

Tam se je njihovo razpravljanje spremenilo že v pravo kričanje, s katerim so zbudili lastnika Interbartoia, ki je v pisarni ob tisti uri dremal za mizo. Odprl je vrata in stopil pogledat, kdo so pozni kričači. Ko je odprl, pa je eden od njih, ki je bil po vsej verjetnosti naslonjen na vrata, skoro padel v pisarno. Ostala dva sta planila za njim. Gospodar se je ustrašil in misleč, da gre za napad, zagrozil s samokresom, ki ga je imel pri roki. S tem je zadržal vse tri in takoj telefonsko obvestil policijo, ki je kmalu prišla in vse tri nepovabljene goste odpeljala na kvesturo.

Tam bi se vse končalo verjetno samo s strogim opominom, ko bi naš mornar ne protestiral preveč energično ter pri tem ne treščil nekega policista s svojo torbo po glavi. Tako so njegova dva spremljevalca zaenkrat pustili domov, njega pa so pridržali ter ga bodo poslali nazaj k njegovi edinici ki bo sprejela disciplinske ukrepe.

Menični protesti v drugi polovici julija

V drugi polovici julija je statistični urad trgovinske zbornice naštel naslednje menične proteste po posameznih občinah goriške pokrajine: Krmin 6, Doberdob 1, Farra 1, Fogliano 6, Gorica 138, Gradiška 23, Gradež 23, Mariano 1, Tržič 156, Moraro 1, Moša 5, Romans 9, Ronke 35, Zagraj 26, Skocjan 27, Steverjan 1, Pierš 4, Starancan 4, Turjak 6, Villesse 1; skupno je bilo 474 meničnih protestov.

Mladenič odnesel iz cerkve 10.000 lir

Aktor iz filma «Nebo zapre eno oko» je včeraj dobil svojega posnemovalca v Benečiji. Razlika je samo v tem, da je posnemovalec mlajši in za svoja leta zelo iznajdljiv.

Neki 13-letni mladenič iz Brnasa je bil prejšnji dan v farni cerkvi v Špetru, kjer je videl, kako ljudje spuščajo denar v pušico. Skrinjica je bila zaklenjena z navadno ključavnico. Mladenič si je dobro ogledal, kakšna je; odšel je v Čedad ter si kupil prav takšno. Sedaj je skupno z žabico dobil tudi ključek, s katerimi je odprl pušico. Iz nje je pobral kakšnih 10.000 lir. Njegovo podjetje pa se je slabo zaključilo: izsledili so ga ter prijavili. «Nebo zapre eno oko», toda oblasti ne.

Spodrsljaj kolesarja: zlom noge v kolenu

Na grušču, s katerim je posuta cesta v Moraru, je včeraj padel s kolesa 51-letni Francesco Blasizza iz Morara, Carduccijeva ulica 7. Z zasebnim avtomobilom so ga odpeljali v goriško civilno bolnišnico, kjer so ga pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 25 dneh zaradi zloma levega kolena ter ran na nogi.

Šolske vesti

Ravnateljstvo nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici sporoča, da traja vpisovanje v 2 in 3. razred te šole nepreklicno do 25. septembra. Istočasno sporoča, da se pričnejo popravni izpiti 1. septembra ob 8.30 po vrstnem redu, kakor je določen na razglasni deski te šole.

Didaktični ravnateljstvi za osnovne šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici in Doberdobu obveščata vse prizadete, da se bodo začeli popravni izpiti v jesenskem roku v sredo 1. septembra čez peti razred osnovne šole in v petek 3 septembra pa čez drugi razred. To velja za vse šole, ki spadajo pod omenjeni ravnateljstvi.

ZDRAVSTVENA SLUŽBA NA GORIŠKEM

V kratkem bodo razpisali natečaj za štiri nove lekarne v pokrajini

Od teh bodo eno odprli v Ločniku - Tudi v Štandrežu bi bila potrebna lekarna - Na Goriškem bo potem delovalo 32 lekarn

V skrbi za ljudsko zdravje imajo precej važno vlogo tudi lekarne, ki morajo biti zato primerno in sistematično razdeljene po vsej pokrajini tako, da v primeru potrebe občani nimajo daleč in si lahko takoj nabavijo potrebna zdravila.

Po podatkih, ki so objavljeni v poročilu pokrajinskega zdravnika dr. Montagne, ki ga je ta predložil pokrajinskemu svetu za zdravstvo, imamo trenutno v naši pokrajini 29 lekarn. Od teh jih je 27 normalnih zasebnih lekarn, eno lekarno INAM imamo v Gorici za potrebe 165 tisoč zavarovancev te ustanove, v poletnih mesecih pa deluje v Gradežu tudi lekarniška podružnica za potrebe tamkajšnjega večjega števila turistov.

V kratkem pa se bo število lekarn povečalo za nadaljnje štiri, ki jih bodo odprli na osnovi podatkov po stanju prebivalstva na osnovi ljudskega štetja leta 1961. Za nove lekarne že pripravljajo javni natečaj za njihovo dodelitev primernim prosilcem. Med drugim je predvideno, da bo dobil novo lekarno tudi Ločnik, ki jo že dolgo let zahteva. Tako bo ta del goriške občine, ki je precej oddaljen od središča in torej nima v bližini možnosti prve zdravstvene pomoči v nujnih primerih, sedaj tudi s te strani preskrbljen. Tudi v Gradežu bodo odprli še eno občinsko lekarno in bo to edina lekarna na Goriškem, ki jo bo upravljala občina.

Med omenjenimi lekarnami jih je devet, ki spadajo v kategorijo podeželskih lekarn (rurali). Vendar pa samo pri eni izmed njih, v Marianu, tamkajšnji lekarnar prejema poseben dodatek kot dopolnilo svojih dohodkov.

Ker šteje goriška pokrajina okrog 138 tisoč prebivalcev, pride vsaka lekarna na približno 4.305 ljudi. To povprečje bi bilo precej nižje za Gorico, če odštejemo 16.500 zavarovancev INAM, ki se poslužujejo svoje lekarne v Ul. Leopardi. Vendar pa tudi to ne bo povsem držalo, ker zavarovanci INAM ne prejemajo vseh zdravil na stroške zavarovanja in se v številnih primerih obračajo tudi na druge zasebne lekarne.

Po sedanjem stanju imamo na Goriškem še osem občin, ki so brez lastne lekarne. Vse te občine imajo manj kot po dva tisoč prebivalcev ter se poslužujejo lekarn v sosednjih večjih občinah, ali v mestu. Med njimi so tudi vse tri slovenske občine Sovodnje, Steverjan in Doberdob. Prvi dve se zatekata po zdravila v Gorico, Doberdob pa ima najbližje v Tržič ali v Ronke. Vsekakor bi bilo umestno in potrebno, da bi tudi v Štandrežu odprli novo lekarno, ki bi lahko služila tudi za potrebe vasi sovodenjske občine, saj ima to področje tudi več kot 4000 prebivalcev.

V poročilu pokrajinskega zdravnika je rečeno tudi, da so vse lekarne primerno opremljene in da redno vršijo svojo službo. Po tistih občinah, kjer deluje več lekarn, je urejena tudi izmenična dežurna služba.

POMOČ OŠKODOVANCEM PO NEURJU

Za nad 100 prosilcev v Števerjanu nekaj nad milijon lir podpore

Dokončno bo o razdelitvi odločal pokrajinski odbor

Občinski odbor za podporo oškodovancem po toči v Števerjanu je imel sestanek, na katerem so odborniki proučili prošnje oškodovancev po neurju v juliju in v avgustu. Ker je neurje zajelo več predelov te občine, je bilo tudi za podporo vloženih prošenj kar precej, in sicer okrog 110. Veliko večino so jih ugodno rešili, preko 100, in jih poslali pokrajinskemu odboru s priporočilom, naj bi izplačali primerno podporo iz posebnega sklada okrog 25 milijonov.

Po prvotnem razdelilnem načrtu so določili iz tega sklada za področje Števerjanske občine 1.080.000 lir, ki jih bodo razdelili med tiste prosilce te občine, katerih prošnje bo odobril tudi pokrajinski odbor za pomoč. S tem bodo seveda prizadeti dobili le majhno pomoč, ne pa povračilo škode, saj bo na vsakega prišla razmeroma majhna vsota, ki jo bodo lahko porabili v resnici le za najnujnejše potrebe. Vendar pa je bila pobuda pokrajinske uprave za pomoč koristna tudi za to, ker je sprožila takojšnjo akcijo v tem smislu.

Tudi v Sovodnjah je podoben odbor sprejel večino predloženih prošenj. Tam je bilo manj prosilcev, skoro vsi z Vrha, ker je bilo tem največ škode in je neurje na srečo bolj ali manj prizaneslo drugim vasem te občine in njihovemu polju. Tudi te prošnje pa bo še pregledal in odobril zadevni pokrajinski odbor.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 22 stopinj ob 15. uri in najnižjo 13 stopinj ob 5. uri. Dežja je padlo 4 mm; povprečna dnevna vlaga je dosegla 80 odstotkov.

Kino

CORSO. 17.30: «Il cacciatore del Missouri», C. Bable, R. Montalban in M. Marques, ameriški kinemaskopski film v barvah; zadnja ob 22. uri.

VERDI. 14.30: «A 007 — Dalla Russia con amore», S. Connery in Daniela Bianchi. Ameriški barvni film.

MODERNISSIMO. 16.00: «I diavoli alati», John Wayne in R. Ryan. Črnobeli ameriški film.

VITTORIA. 17.00: «Operazione: gol. dingot», Martine Carol, Alberto Lionello; beločrni italijansko-francoski film; mladini pod 14. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Attila», Anthony Quinn in Sophia Loren. Italfranc. barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

šport šport šport

BOKS

BANGKOK, 31. — Italijan Fortunato Manca je danes premagal po točkah v desetih rundah tajlandskega prvaka welter kategorije Apdeja Sihirana. Dvoboj je bil zelo napet in razburljiv, saj sta se boksarja med matchem ranila. Sihiran je v tretji rundi ranil Manco nad levim očesom, Italijan pa mu je v četrti rundi vrnil milo za drago z rano na istem mestu. Sodniki so pripisali Italijanu točke v razmerju 48:46, 48:45, 49:46.

BUDIMPEŠTA, 31. — Kongres Mednarodne zveze študentov je potrdil, da bodo prihodnje univerzitetne igre 1967. leta v Tokiu. Za predsednika univerzitetne športne zveze so ponovno izvolili Italijana dr. Prima Nebbiola.

PLAVANJE — Na mitingu v Leipzigu

Izreden exploit Vzhodnih Nemcev

Dva nova svetovna in evropski rekord

BERLIN, 31. — Vzhodnonemški plavalci so danes med mitingom v Leipzigu izboljšali kar dva svetovna in en evropski rekord. Prvi svetovni rekord je zabeležila štafeta 4x110 jardov v štirih slogih, ki so jo sestavljali Frank Wiegand, Egon Henninger, Roland Kunze in Horst Guenter Gregor. Ti plavalci so progo preplavali v 4'05"4. Prejšnji rekord je s 4'08" pripadal Sovjetski zvezi.

Drugi rekord je padel v štafeti 4x110 jardov prosto. Horst Guenter Gregor (54"5), Peter Sommer (55"3), Ugo Poser (54"6) in Frank Wiegand (53"7) so zabeležili s 3'38"1 najboljši čas na svetu. Ista štafeta je tudi izboljšala s časom 3'38"1 evropski rekord, ki je pripadal od septembra lani Franciji, medtem ko je svetovnega branila štafeta ZDA.

VESTI S PRIMORSKEGA

Odpovedane tradicionalne motorne dirke v Portorožu

Češki hokejisti na pripravah in oddihu v Piranu

Med ljubitelji avtomoto športa je dokaj neugodno odjeknila vest, da so letošnje tradicionalne motorne dirke v Portorožu odpovedane. Kakor je znano, bi morale biti dirke 11. in 12. septembra in so bile tudi uvrščene v mednarodni koledar prireditev. Glavni razlog odpovedi je tehničnega značaja. Do 11. septembra namreč ne bi bilo mogoče rekonstruirati cesto na odseku Lucija - Portorož - Valeta, brez tega pa si je nemogoče nakopati odgovornost za uspešno izvedbo kvalitetne mednarodne prireditve. Ta glavni vzrok so tudi sporočili 120 prijavljencem portoroških dirk. Hkrati so jih povabili naj pridejo prihodnje leto 18. septembra, ko bodo portoroške dirke zagotovo organizirali.

* * *

V Piranu zbujajo precejšnjo pozornost hokejisti češkega kluba VTŽ Chomutov iz istoimenskega mesta. To moštvo se bori za vstop v prvo češko ligo. Sicer pa o kvalitetah češkega hokeja ni treba posebej govoriti. Zlasti ne letos, ko mnogi strokovnjaki uvrščajo Čehe med glavne favorite za ponovno osvojitev naslova svetovnih prvakov. Igralci Chomutova so gostje jugoslovanske hokejske zveze. Gre za medsebojno uslugo, saj bo jugoslovanska državna reprezentanca v septembru gost Chomotova in se bo tam pripravljala za svetovno prvenstvo pod vodstvom češkoslovaškega trenerja Bubnika. Čehi pravijo, da bodo storili vse za čim bolj prijetno bivanje Jugoslovanov in se tako oddolžili za gostoljubije v Piranu.

Zanimalo nas je, kako gre skupaj morje in pa priprave za nastope v panogi, ki nima z morjem nobene zveze. Trener nam je pojasnil, da izrabljajo bivanje na morju samo za ostre kondicijske treninge. Vadijo v dvorani in na prostem, kopanje pa jim služi kot rekreacija. Čehi so si tudi že ogledali veliko športno palačo v Tivoliju, kjer bo svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. O njej se izražajo samo v superlativih, pravijo pa tudi, da bo samo prvenstvo veliko pomenilo za popularizacijo hokeja v Jugoslaviji in tudi na izboljšanje kvalitete. Končno smo jih še vprašali, kaj sodijo o uvrstitvi ČSSR na svetovnem prvenstvu. Odgovor je bil seveda nekoliko izmikajoč, pa vendar optimističen: «Zaupamo v bogate tradicije našega hokeja in upamo na vse najboljše!».

NOGOMET

BOLOGNA, 31. — Prijateljska tekma med Bologno in enajstorico River Plate, ki je bila nocoj pred 25.000 gledalci, se je končala z zmago domačinov s 3:2 (3:1). Gole so dosegli: V 9' Lallana (R), v 27' Pascutti, v 42' in 44' Nielsen, v 33' d. p. Lallana (R) iz enajstmetrovke.

KOLESARSTVO — SVETOVNO PRVENSTVO

Objavljen razpored tekmovanj od 2. do 12. septembra

SAN SEBASTIANO, 31. — Prireditveni odbor je objavil razpored svetovnega kolesarskega prvenstva, ki bo potekalo kakor sledi:

Četrtek, 2. septembra

ob 10. uri — ekipna cestna vožnja amaterjev na kronometer (100 km).

Sobota, 4. septembra

ob 10. uri — cestna vožnja žensk na 17,315 km dolgi progi, ki jo bodo prevozile trikrat (skupno 51,945 km);

ob 13. uri — cestna vožnja amaterjev na 19,100 km dolgi progi, ki jo bodo prevozili 9-krat (skupno 171,900 km).

Nedelja, 5. septembra

ob 10. uri — cestna vožnja profesionalcev na 19,100 km dolgi progi, ki jo bodo prevozili 14-krat (skupno 267,400 km).

Od ponedeljka 6. do nedelje 12 septembra bodo od 9. do 15. ure izločilne vožnje v vseh panogah za profesionalce in amaterje. V zadnjem dnevu bodo dirke le popoldne.

Razpored finalnih voženj je naslednji:

Torek, 7. — zasledovalna vožnja žensk (popoldne).

Sreda, 8. — hitrostna vožnja amaterjev (popoldne), zasledovalna vožnja amaterjev (popoldne).

Sobota, 11. — hitrostna vožnja žensk (popoldne), vožnja amaterjev za motorji (popoldne), zasledovalna vožnja profesionalcev (popoldne).

Nedelja, 12. — vožnja profesionalcev za motorji, hitrostna vožnja profesionalcev, ekipna zasledovalna vožnja amaterjev (popoldne).

Š D BREG

vabi vse nogometaše, da se udeleže rednih treningov, ki bodo pod vodstvom g. Vecchieta ob sredah in petkih ob 17. uri na igrišču pod Dolino. Priporočamo točnost.

UPRAVNI ODBOR

Juraj Križanić

(Nadaljevanje s 3. strani)

Križaniću, kakor vemo, V. Jagić leta 1917 in s tem obeležil 300-letnico piščevega rojstva. Potem je dal Miroslav Krleža svoj izredni prispevek o tem našem patru dominikancu, ki je živel v času, ko je Hrvatska «ležala kot jalova in neobdelana pokrajina pod kopiti tujcev in pod sovražnikovimi zastavami», ko je ta dežela, razkosana na dve coni, vzhodno in zahodno, na dve civilizaciji, na dve pisavi, rodila posameznike, ki so trpeli zaradi nesorazmerja med svojimi idejami in materialno uresničljivostjo, pogojeno s težavami in tragičnim stanjem materialnih faktov.»

Sedanja celotna in znanstvena izdaja «Politike» (v originalu in prevodu v sodobni ruski jezik, s potrebno znanstveno aparaturo) naj bi rabila kot spodbuda tudi našim znanstvenim delavcem za temeljitejše raziskovanje in izdajanje del tega «velikega ruskega pisca», kakor imenujejo Križanića v nekaterih starih ruskih spisih. To bi bil najboljši prispevek k proslavi 350-letnice rojstva tega, mi bi rekli hrvatskega in slovanskega pisca, ki je pisal o Rusiji in Rusih in ki je zapustil globoke sledove v srednjeveški kulturi naših narodov.

To je priložnost, da naši in sovjetski raziskovalci združijo svoje moči. Ni dvoma, da bi njihovi skupni napori rodili sadove.

Putnik DAJIČ

ILJA ERENBURG

Odjuga

35. *(roman)*

Antonina Pavlovna se je še dolgo pogovarjala z Leno, spomnila jo je mladosti, skupaj sta se zjokali nad Serjožo. Zvečer pa je Antonina Pavlovna dejala, da bo naslednjega dne odpotovala.

«Šuročko bom vzela...»

«Ne vem, kako bo... Zdaj mi bo še posebno hudo brez nje...»

Antonina Pavlovna je pogledala hčer in ni ničesar rekla.

Govorili sta o očetu. Antonina Pavlovna se je nasmehnila:

«Pred kratkim je izrezljal takšnega nosoroga kot v knjigi... Lena, pusti nam Šuročko do jeseni. Razveseli očeta. Pogosto je bolan in venomer govori: škoda, vnučka je tako daleč...»

«Dobro,» je s trpkostjo odvrnila Lena. «Toda čez mesec dni pridem za njo. Mama, kam se ti tako mudi? Ostani še kak dan ali dva.»

«Ne morem, Lena Pomlad je pred vrati in dosti dela imamo. S setvijo bomo že opravili, tega se ne bojim, toda z zelenjavo je križ — primanjkuje nam rok. Belkin se je vrnil in nam je v veliko pomoč. Potem je k Rodionovu prišel nečak. neverjetni blebetač, toda delati zna. Z Genjko Čižovim pa se bomo še namučili. To prijateljsko uslugo nam je storil Žuravljev. Ali veš, kaj je v Žuravljevu najbolj napačno? Če pojdem in mu rečem: Zakaj ste nam poslali Čižova? Ne bo trenil z očesom in mi odvrnil, da je Čižov junak dela. Ti mu pokaži svinjski hlev, pa bo rekel, hiša je kot so pač hiše in da se da stanovati v njej. Potoži, da se po cesti ne more hoditi, pa se ti bo namuznil: mar ni to avtostrada? Ljudem takšni že presedajo, oh, in kako presedajo.»

«Ali se spominjaš Daše Kargine? Imela je sina Mišo, orehe ti je prinašal, ali se spomniš? Mišo so ubili v vojski. Pametna ženska je ta Daša. Pogosto se z njo posvetujem. Ko so bili v časniku natisnjeni sklepi Plenuma, je prišla v upravo in dejala: natisnjeno je, da je v naši deželi premalo krav, to pomeni, da jih bo veliko, boš videla. Zdaj zaupajo ljudem in to je najvažnejša stvar... Ko prideš, Lena, boš videla, da se je razpoloženje vseh nas nekoliko dvignilo in tudi duša je postala bolj vesela.»

Zgodaj zjutraj se je Antonina Pavlovna odpravila na pot. Lena je spremila njo in Šuročko do postaje. Šuročka je v taksiju takoj zaspala. Lena je sedela vsa zamišljena. Antonina Pavlovna je ponovno rekla:

«Kaj tajiš pred menoj, Lena...»

Lena se je zmedla: ji je že mar napisano na čelu? Morda pa so ji kaj povedali? Ne, mama tega ne bo nikoli razumela. Popolnoma druge misli ima. Niti spregovoriti ne morem, od sramu bom umrla...

«Ničesar ne tajim. Težko mi je, ker odhajaš.»

Antonina Pavlovna ni več vztrajala in Lena je pomislila, da je pomirila mater. Ko pa sta se poslavljali, je Antonina Pavlovna šepnila:

«In spet bo mati izvedela zadnja... Vseeno, samo da bi bilo tebi lepo. Pametna pa si dovolj.»

14.

Nikdar ni Ivan Vasiljevič pozabil te noči. A na predvečer tega dne je bil v tako čudovitem razpoloženju. Jegorov se je zaman bal, da bi zavoljo bolezni Sokolovskega lahko nastala zamuda. Vse je bilo v redu. Korotejev si je rad izmišljal težave, toda tudi on je trdil, da bomo za prvi maj napravili novi model. To je dogodek v državnem merilu in obvezno ga bodo objavili v časnikih in celo po radiu...

Doma je večerjal sam. S tekom je mazal gosto maslo na kruh in povrhu prigrizoval kotlete. Gruša dobro kuha... Ponovno se je nasmehnil: ali je možno primerjati avtomatično linijo s temi orodnimi stroji, ki jih je izdelala tovarna, ko so mene poslali sem? Ali je mar vseeno primerjati predvojne tovornjake z ZIM-i?*) Različni orodni stroji so se mu zdeli kot etape v njegovem življenju in govoril si je: Dvigam se, čudovito se dvigam, o tem ni dvoma. Potem je sklenil: lep večer je, lahko se malo oddahnem in vzel je v roke Ogonok.**) Prebral je drobno novelico o tem, kako se je hotel direktor veletrgovine oženiti s študentko, pa ni bilo ničesar iz tega, oba sta se premislila. Zakaj tiskajo take stvari? To ni smešno. Zanimivo je, kako je delal ta direktor. Zares, v njegovi trgovini ni bilo ničesar drugega kakor kaša. Mislim, da je tudi naš Borisenjko zaljubljen. Hitrov je pravil, da imajo v mestu holandske slanike, pri nas pa slej ko prej samo rakovice. Ženiti se končno je tudi potrebno: nikakor pa ne sme direktor tovarne preživljati romanov. Ivanu Vasiljeviču je postalo smešno ob misli, da bi mogel on kakor slikar Puhov letati na sestanek in vsiljevati frkljam šopke cvetlic. Nasmehnil se je pri sebi in pomislil: zdaj bom gnal vodo na svoj mlin. Govorijo neumnosti, če pravijo, da mora biti vsaka resna ženska obvezno spaka. Žena Hitrova ni mlada, toda še danes se vidi, da je bila čedna. Lena pa nima nikakršnega čuta odgovornosti in ne razumem, kako more učiti otroke. Vrgla me je iz tira. To bi lahko bila velika škoda za gospodarstvo in dobro, da nisem šleva ter sem se še o pravem času ovedel... Kaj, če bi poslušal radio?

Deset minut je manjkalo do enajstih. Ivan Vasiljevič je poslušal samo poročila. Na Češkem so rudarji sprejeli nove socialistične obveznosti, v Boliviji so se odločno skrčili dobički barvne metalurgije. Egipčanski tisk se poteguje za razširitev trgovinskih zvez z vsemi državami. Potem so prebrali vremensko poročilo. Žuravljev je ob sobotah vedno poslušal vremensko poročilo, četudi prognozam ni verjel in je govoril Mitrovu: «Dejali so, jasno vreme brez sprememb, to pa pomeni, da bova s teboj mokra kot psa.» Toda bil je ponedeljek in vreme je kaj malo zanimalo Ivana Vasiljeviča. «V bližnjih štiriindvajsetih urah se pričakuje na Srednjem in Nižjem Povolžju jasno vreme z umerjenim mrazom in silovitimi vetrovi do desete stopnje.» Spet lažejo. Da je mraz, o tem ni dvoma. Toda, ko sem odšel iz tovarne, sploh ni bilo vetra. Poslušal je pesmi sovjetskih komponistov in ena med njimi mu je bila všeč ter ji je celo pripeval:

Smelo gremo mi naprej
in na žalost nič ne glej...

Potem je široko zazehal, obesil suknjič na stol in pričel počasi razvezovati nizke škornje.

Vihar se je pričel uro pred svitanjem in imel je neverjetno moč. Nasproti hiše Žuravljeva je zvrnilo veliko brezo in drevo je padlo na streho. Ivan Vasiljevič ni mogel, potem ko je planil, zaradi spanca razumeti, kaj se dogaja in zazdelo se mu je, kot da nekdo buta po vratih. Naglo se je oblekel in stekel na ulico. Noč je bila jasna in mrzla. Hotel se je prebiti do tovarne, toda iti je bilo težko in veter je človeka zbijal na tla. Poleg bolnice je zagledal prestrašenega Jegorova brez kape, nekaj je kričal in ni ga bilo mogoče slišati, ob koncu pa je Ivan Vasiljevič le razumel: porušilo je tretjo delavsko barako.

Vihar je naraščal. Zdelo se je, kot da je v njem slepa strast, srd in obup — ruval je drevje, premetaval na vse strani drogove, škarnice, deske, snemal je strehe in krožil zlohotal suh in rezek sneg ter ga s krohotom in žvižganjem metal ljudem v oči.

*) ZIM — znamka modernega tovornega avtomobila

**) Sovjetska ilustrirana revija

(Se nadaljuje)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II, Telefon 33-82 — UPRAVA TRST — UL. SV FRANCIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: posamezna številka v tednu in nedeljo 50.— din, mesečno 1.000.— in letno 10.000 din — Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst